ATEITIS

ALp1786
Nr.1-10

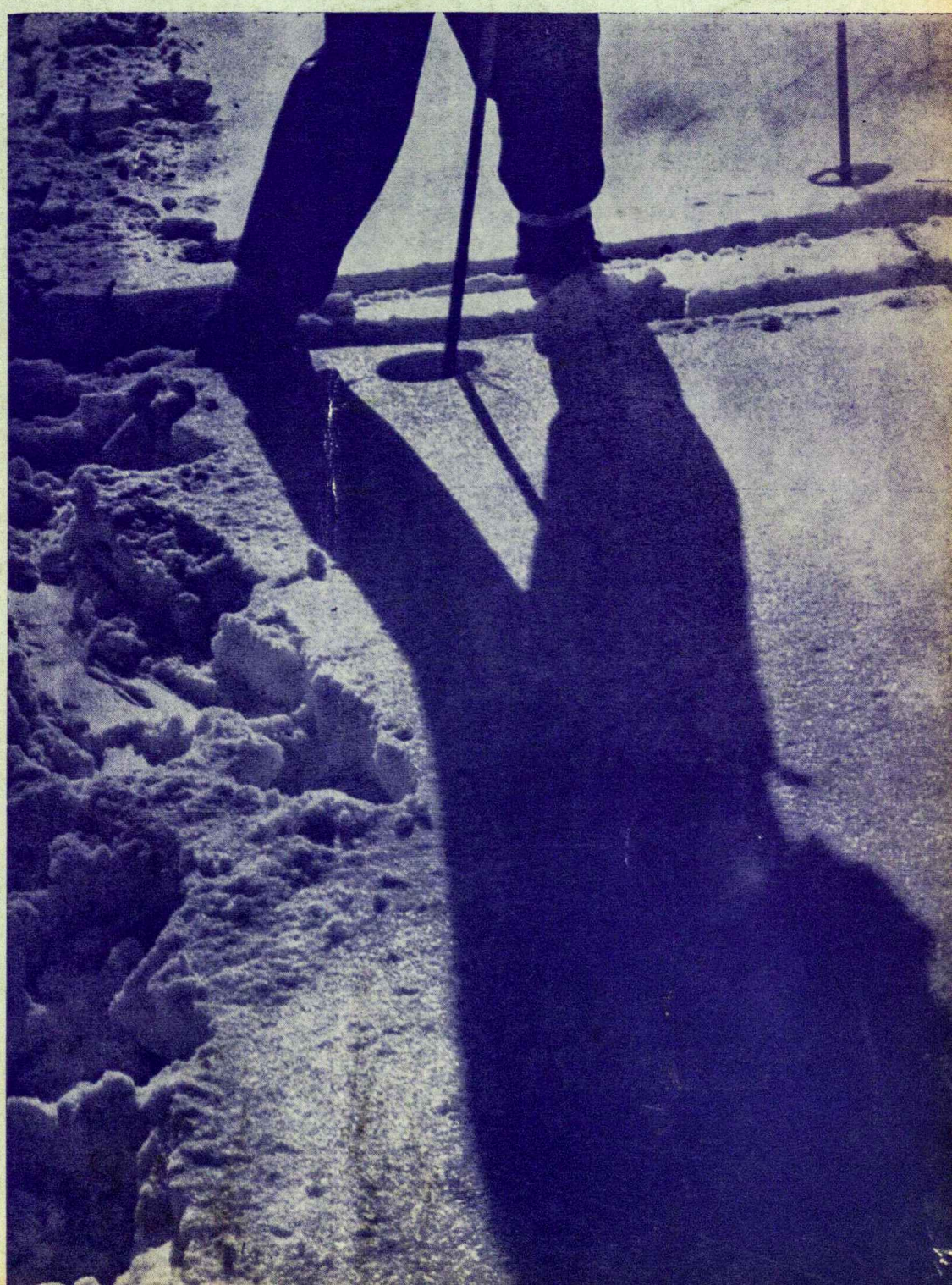

1959, NR. 1
SAUSIS

ATEITIS eina nuo 1911

KATALIKIŠKOJO JAUNIMO ŽURNALAS

1959 METAI NR. 1

SAUSIS-JANUARY

☆

Redaktorius — Paulius Jurkus

REDAKCIJOS KOLEKTYVAS — Danutė Aleksandravičiūtė - Bobelienė, Gintrė Banaitytė, Sigitas Leimonas, Gediminas Naujokaitis.

Visą spausdinamą medžiagą redakcija taiso savo nuožiūra. Nepanaudoti straipsniai grąžinami autoriui prašant.

Administratorius — Kun. V. Dabušis

Redakcijos ir administracijos adresas:

ATEITIS, 916 Willoughby Avenue, Brooklyn 21, N. Y., U. S. A.
Tel.: GLenmore 2-2923

Prenumerata metams $5.00 pagal JAV dol. kursą

Garbės prenumerata metams $10.00

Atskiro numerio kaina 50c.

☆

LITHUANIAN CATHOLIC YOUTH MAGAZINE

Published monthly, except July and August, by the Lithuanian Catholic Youth Association.

"A T E I T I S"

916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

Subscription $5.00 per year

Single copy 50c.

☆

Second-class postage paid at Brooklyn Post Office

Pradėdami šiuos metus, turėjome pakeisti Ateities formatą. Iš abiejų pusių truputį susiaurinome. Tai privertė taupumo sumetimai.

TURINYS

Tėv. V. Gidžiūnas
Naujuosius Metus pradedant 1

Birutė Dabušytė
Kalėdinis sveikinimas (eil.) 2

Iš kun. St. Ylos ruošiamo "Ateitininkų vadovo"
Tautinė veikla 3

Salomėja D
Eilėraščiai 5

Alfa Sušinskas
Rūdys, gyvenimą ėdančios 6

Onutė Ališytė
Aguonų laukas 7

Dalia Noreikaitė
Nerimas (eil.) 8

J. Sakalas
Malda (eil.) 9

Rita Durickaitė
Biliūno meilė žmogui 10

Danguolė Masionytė
Viskas, kas gera, greit praeina 11

Vaizdai iš Rytų Apygardos moksleivių stovyklos 12

Danguolė Sadūnaitė
Lapai, Vėlinės, Mergelė Nazareto (eil.) 15

Federacijos Vado žodis 16

Sigitas Leimonas
Didžioji neteisybė 17

Kęstutis Raudys
Prisimink, jaunuoli 18

Studentų Ateitininkų Sąjungoje 19

Moksleivių Ateitininkų Sąjungoje 22

Kreivos šypsenos 24

Šachmatai ..... **viršelio III psl.**

"Aguonų lauko" vinjetė 7 psl. Ados Korsakaitės
Viršely — Per sniegą. Nuotr. V. Maželio

Žvilgsnis į Naujuosius Metus

Nuotr.K. Daugėlos

NAUJUOSIUS METUS PRADEDANT

Baigdami senuosius metus, kiekvienas mūsų peržvelgiame nuveiktus darbus bei pasiektus laimėjimus ir, pradėdami naujuosius, pasiryžtame vengti praeities klaidų ir dar uoliau darbuotis, kad pasiektume didesnių savosios veiklos rezultatų. Tik taip savo veiksmus tvarkydami, mes galime daryti pažangą tiek savo asmeniniame gyvenime, tiek ir organizacinėje veikloje. Jei nedarome pažangos, grįžtame atgal, nes gyvenimas vietoje nestovi.

Dabar gi, jei konkrečiai pažvelgsime į praeitų metų savo ateitininkiškąją veiklą, tai pamatysime, kad daug kur galėjome ir daugiau pasidarbuoti. Antai daugelio vaikai, sistematiškai nemokomi lietuvių kalbos, jau graibstosi angliškų žodžių, jaunučiai dar vis nesuorganizuoti, moksleiviai neturi globėjų, stovykloms ir kursams negalima prisiprašyti paskaitininkų, vadovų ir net dvasios vadų. Tuo tarpu kai savo asmeniniam malonumui ir bevertėms politinėms rietenoms laiko pakanka. Dėl to kartais Centrų Valdybos, visas pastangas padėjusios, su Jeremiju pranašu raudoja: "Parvuli petierunt panem et non erat qui frangeret eis" (Jer. 4, 1-6). "Kūdikiai prašė duonos, ir nebuvo kas jiems jos atlaužtų".

Pradedant naujuosius metus, iniciatyvos pavyzdį visų pirma turi parodyti vyresnieji — sendraugiai. Jie turi savo vaikus mokyti lietuvių kalbos ir pasirūpinti, kad jų mažyčiai užmigtų besiklausydami tėvo ar motinos pasakojamos lietuviškos pasakos. Jie kartu su sa-

LIETUVOS NACIONALINĖ MOKYKLOS BIBLIOTEKA

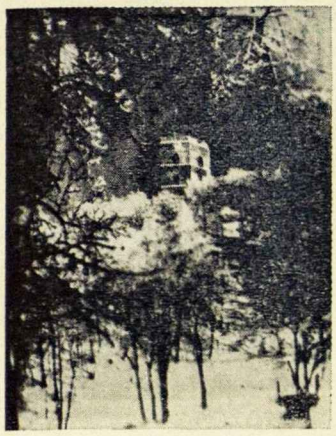

Taip dabar atrodo Gedimino pilis Vilniuje. Vaizdelis iš N. Metų sveikinimo, atsiusto iš Lictuvos

Birutė Dabušytė

KALĖDINIS SVEIKINIMAS

...Žiedų nejieškokit šiandieną —
Rytoj, tik rytoj jie žydės!
Rytoj tarp nupjautų rugienų
Ramunė rugelio gedės.

O šiandien sniegu pasipuošę
Laukai ir miškeliai pušų...
Tos gėlės?... Laukuos nejieškokit!
Savojoj širdy jums nešu!

vo paaugusiais vaikučiais turi perskaityti kiekvieną "Ateities" numerį, kiekvienoje kolonijoje suorganizuoti jaunučius ir padėti moksleiviams ir studentams.

Mes, vyresnieji, turime žinoti, kad moksleivių, o kartais ir jaunesniųjų studentų, susirinkimuose ir stovyklose jau pradeda nutilti skambi lietuviška daina, vis mažiau težaidžiama lietuviškų žaidimų, o privačiuose pokalbiuose jau negirdėti ir lietuvių kalbos. Jaunimui jau darosi sunku dalyvauti diskusijose, rašyti referatus, sakyti kalbas ar net pirmininkauti susirinkimui. Tai vis dėl to, kad šių dalykų nei tėvai, nei mokykla, nei kuopų globėjai jų neišmokė. Jei nenorime pražudyti savo jaunimo, ryžkimės nuoširdžiai jam padėti, nesigailėdami darbo ir nuovargio bent susirinkimų ir stovyklų metu. Kai šitokiose aplinkybėse yra mūsų jaunimas, mes turime jam padėti net savo poilsio valandų ir atostogų atsižadėdami.

Daugelis studentų jau šiame krašte yra baigę augštąjį mokslą, bet neįsijungia į sendraugių veikimą, nes to veikimo kaip ir nėra, dėl to jie lieka nuošaliai ir pasimiršta buvę ateitininkais. Pradedant naujuosius metus, reikia išsirinkti veiklias valdybas, vėl pradėti šaukt reguliarius susirinkimus su aktualiomis paskaitomis ir diskusijomis ir kartu su moksleiviais ir studentais rengti metines šventes ir minėjimus. Šiais 1959 metais pasirodykime, kad mes, vyresnieji, esame gyvi ir norime gyventi.

Studentai yra labiausiai užimti studijomis, bet jie yra dinamiškiausi. Jie kasmet pasirenka kokią nors studijų temą ir, vispusiškai ją išnagrinėję, daro atatinkamas išvadas. Gražios jų stovyklos, kursai ir iškylos, bet dažnai tų stovyklų ir kursų paskaitų temos be atodairos kartojamos ir nevisuomet studentams aktualios. Dėl to šių metų vadovaujamieji veiksniai, ruošdami stovykloms ir kursams paskaitų ciklus, turi laikytis tam tikros sistemos, kad tie patys dalykai, tiems patiems studentams, nebūtų kartojami, paliekant kitus, nemažiau aktualius klausimus visai nepaliestus.

Mūsų mielajam jaunimui, atsidūrusiam liberaliniame krašte, kur viskas klaidžios pedagogikos yra leidžiama, kur mokykloje nepripažįstamas autoritetas, kur nesilaikoma elementarinių mandagumo taisyklių, kur visokių žemiškų vertybių pertekliuje auklėjami egoistai, idealo augštumoje sunku beišsilaikyti, nes prieš srovę plaukti nelengva, ir tai padaryti pajėgia tik dvasios milžinai. Mus, vyresniuosius, dažnai nustebina jaunimo elgesys ir apsitaisymas. Daugumas šio krašto jaunimo visai neišmano, kas yra gražu, kilnu ir šventa. Dėl to, pradėdamas naujuosius metus, ateitininkiškasis jaunimas turi stoti į atvirą kovą su šiuo visa naikinančiu dvasios lėkštumu ir dorinių vertybių bei estetikos dėsnių niekinimu. Jei ateitininkai yra apaštalai, tai jie savo pavyzdžiu turi apaštalauti.

Iš kiekvieno ateitininko, kaip pasauliečio apaštalo, reikalaujama gilesnio religijos pažinimo ir uolesnio jos praktikavimo. Tam tikslui šiais metais reikia kruopščiai išeiti dvasios vadų paruoštą religinę programą ir gavėnios metu padaryti dvasinį atsinaujinimą, kad ir parapijos misijų ir rekolekcijų proga.

Pradedant naujuosius metus, padarę šiuos gražius pasiryžimus ir juos ištesėję, mes daug pasidarbuosime savo asmenybės tobulinimui, ateitininkų organizacijai, Dievo garbei ir kenčiančios tėvynės labui.

Tėv. Viktoras Gidžiūnas, O.F.M.
At-kų Fed. dvasios vadas

IŠ KUN. ST. YLOS RUOŠIAMO "ATEITININKŲ VADOVO"

TAUTINĖ VEIKLA

Tautosakos rinkimas — Tautos švietimas — Tautos gynyba — Kova už miestų lietuviškumą — Valstybinė tautos tarnyba

"Ateitininkai nuo pat pirmųjų dienų ne tik katalikai, bet ir tautininkai. Mūsų pirmykštėje darbo programoje šalia principų pažinimo stovėjo ... tautinės sąmonės kėlimas" (At. '20, jubl. N. 158). Pirmame L.K. Studentų Sąjungos atsišaukime (1909) buvo pabrėžti taip pat "du dalykai — lietuviškumas ir katalikiškumas".

Tautinė ateitininkų veikla praktiškai šakojosi pagal laiko ir pačios tautos gyvenimo reikalavimus.

1. Tautosakos rinkimas.

Nuo 1911 Ateitis (N. 6-7) įsivedė specialų tautosakos priedą "Mūsų tautinės tvėrybos žiedai". Priedas ėjo ligi pirmojo Didžiojo karo. Jame buvo spausdinama moksleivių ateitininkų surinktos pasakos, dainos, mįslės, patarlės, priežodžiai, burtai. Dėl vienos rekrutų dainos Ateitis buvo nubausta rusų administracijoje 500 rublių pabauda. Byla atsidūrė Rusijos ministerijose, nes leidėjas A. Jakštas baudą laikė neteisėta. Po ilgų pastangų byla buvo laimėta (At. '53, N. 3, 60-61).

Tautosakos rinkimas ir saugojimas buvo tęsiamas ir po Didžiojo karo. J. Tarvydas Ateityje rašė: "Mes, ateitininkai, neduosime šiai sričiai dirvonuot... Eikime į savo kaimus ir ten pasistenkime, pasiklausykime — daug ką rasime, daug išgirsime. Rinkime folkliorą, rinkime senąsias knygas, senąsias tautinės kultūros tautinio meno liekanas" (24, N. 11, 534). Savo surinktą medžiagą ateitininkai perteikdavo gimnazijose mokytojams arba stačiai kraštotyros draugijom (įstg. 1923), o vėliau Tautosakos Archyvui.

2. Tautos švietimas.

Nuo pat pradžių Ateitis skatino savo skaitytojus atostogų metu šviesti jaunimą, jį lavinti. Rusų laikais tai buvo daroma privačia iniciatyva. Vėliau, besikuriant pavasarininkų būrelams kaimuose, ateitininkai talkino jiems pašnekėsais, paskaitėlėmis, vakarų režisavimu.

Didžiojo karo metu, atsikuriant lietuviškoms mokykloms ir gimnazijoms, visa eilė studentų ir vyresniųjų moksleivių išėjo mokytojauti. Daugis jų įsitraukė į šią darbo sritį ir joje paliko. Ateitininkai pradžioj sudarė didelį mokytojų procentą. Vėliau atvyko iš Rusijos tremties naujų jėgų — iš tų pačių ateitininkų ir kitų. Per visą nepriklausomybės metą ateitininkų mokytojų buvo gausu. Daugis jų, ypač gimnazijose, turėjo geriausių pedagogų vardą. Gimnazijų direktorių tarpe pastaruoju laiku ateitininkai sudarė procentinę persvarą.

Ateitininkai nusipelnė Lietuvos švietimui, imdamiesi vieni iš pirmųjų kurti vadovėlius mokykloms bei gimnazijoms. Buvo plačiai vartojami K .Bizausko, M. Gustaičio, J. Ambrazevičiaus, J. Griniaus, A. Skrupskelienės, A. Vaičiulaičio literatūros vadovėliai, J. Talmanto, Ig. Malinausko gramatikos, P. Šležo, A. Šapokos Lietuvos istorijos vadovėliai ir kt.

3. Tautos gynyboje

ateitininkai buvo vieni iš pirmųjų. Po savo konferencijos Vilniuje 1918 pabaigoje, ateitininkai, grįždami traukiniu, atsisveikino su draugais, šoko iš vagonų ir išėjo tėvynės ginti. Kiti metė mokyklos suolus ir skubėjo į frontą prieš besiveržiančius bolševikus. "Į ateitininkų krūtines atsirėmė pirmieji Lietuvos priešų durtuvai, iš ateitininkų rankų pasigirdo pirmieji šūviai, ateitininkai pirmi aplaistė Lietuvos žemelę ir jos kalnelius savo kapais nusagstė... Pirmojoj karo mokykloj iš 100 žmonių, 90 buvo ateitininkų. Viena Panevėžio kuopa yra davusi tada 40 karininkų. Daugis ateitininkų už narsumą yra apdovanoti Vyties Kryžiais. Visur jie buvo vadai, todėl daugiausia jų žuvo ir tai pačių žymiųjų organizacijos šulų" (Ateitininkai, K. '29, 14-15). Marijampoliškiai ateitininkai "stojo į pirmąsias Tėvynės gynėjų eiles. Veik visi VI, VII, ir VIII klasės draugai ištraukė į Kauną" (At.'19, N.3-4;119).

Ateitininkai įsijungė į įvairias gynybos sritis. Gen. Grigaliūnas-Glovackis rašo: ateitininkai "man davė galimybę įsteigti propagandos ir savanorių registravimo biūrus. Būrį ateitininkų, stojusių savanoriais, padalinau į tris grupes: agitatorių, kurių uždavinys buvo pasklidus po kaimus įkalbėti kuo daugiau jaunimo stoti savanorių eilėsna; kontra-agitatorių, kurių uždavinys buvo visur, kur tik vietos bolševikai puolė savanorius ir gyrė Maskvos rojų, traukti nuo jų kaukes ir aiškinti tikrąjį bol-

Trakų pilies siena žiemą

ševizmo veidą; palydovų, kurių uždavinys buvo rinkti į didesnes grupes savanorius ir jas organizuotai lydėti į A. Panemunę (Kaune)".

"Visas tas ateitininkų būrys, — rašo generolas, — atlikęs savo darbą, en bloc stojo į naujai įsteigtą karininko Kauno vadovaujamą pulką, paskui į puskarininkių mokyklą, o vėliau, įsisteigus Karo Mokyklai, į ją, kur sudarė tris ketvirtadalius pirmosios laidos pirmųjų Lietuvos leitenantų, kurių mums tada taip stigo" (GŠ '48, N.16).

Kovose prieš lenkus ateitininkai organizavo šaulių būrius (Kaune, Vilniuje, Ukmergėje ir kitur). Kaip šaulių būrio vadai, žuvo fronte leit. Ant. Matulaitis ir Vincas Dovydaitis.

Į krašto gynybos darbus įsitraukė net mergaitės ateitininkės. Kauno moksleivių būrelis veikė kaip partizanės Alytaus fronte. Panevėžio ir kitų vietų ateitininkės "aprūpindavo reikalingais daiktais išeinančius ir grįžtančius iš kovų savanorius, ypač draugus moksleivius" (NV '35, N. 5-6, 198). Kitos ėmėsi įvairių ryšio uždavinių, parodydamos nemažo herojizmo. Vilniaus kuopos ateitininkė M. Kubiliūtė už tai buvo apdovanota Vyties Kryžiumi. Mariampolės ateitininkė O. Matulaitytė-Stulginskienė buvo Moterų Komiteto Tėvynei Ginti pirmininkė. Šis komitetas veikė kontakte su Lietuvos Gynimo Komitetu ir Kariuomenės Intendantūra. (NV '38, N. 11, 546-48).

Pirmojo ateitininkų kongreso metu Pr. Dovydaitis galėjo pabrėžti faktą, kad "šių dienų visuomenė pripažino be atodairos ateitininkus mokant gyventi ir mirti tėvynei" (At. '21, N. 1-3, 4). Tai pripažino ir prez. Smetona savo žodyje at-kams Palangos konferencijoj. Jis kalbėjo: "Ateitininkai yra geri tėvynės sūnūs. Jie daug yra prisidėję prie nepriklausomybės atgaivinimo. Ateitininkai aukojasi tautybės ir katalikybės idealams" (At. '27, N.10, 418).

4. *Kova už lietuviškumą.*

Nepriklausomybės pradžioj miestuose užrašai daug kur buvo nelietuviški; gatvėse ir susiekimo vietose vartota rusų, lenkų ir žydų kalbos. Visa tai sudarydavo įspūdį, ypač atvykstantiems į Lietuvą kitataučiams, kad Lietuva anaiptol nelietuviška. Studentai ateitininkai, vadovaujami grįžusių iš fronto draugų, ėmėsi priemonių atlietuvinti pirmon eilėn Kauną. Nelietuviškieji užrašai po tam tikrų pakartotinų žygių buvo pakeisti lietuviškais. Gatvėse pabrėžtinai kalbėta lietuviškai, reikalauta viešumoje nedemonstruoti svetimų kalbų. Kovos šūkis už miestų lietuviškumą iš studentų buvo permestas į vyresniuosius moksleivius.

Grįžę iš kovų prieš Lietuvos priešus, ateitininkai negaljo suprasti, kai Lietuvos universitete gali viešai reikštis bolševikuojančios studentų korporacijos. Ateitininkai, vėliau remiami neolituanų, dažnai susikibdavo su raudonosios vėliavos atstovais studentais. Būdavo ir skaudžių konfliktų. Tautinis frontas ir greita reakcija prieš raudonąjį elementą sulaikė bolševikinę infiltraciją mūsų universitete.

Bendradarbiaudami tautinėje veikloje bei kovoje su kitais nuoširdžiais patriotais, studentai ateitininkai turėjo tačiau skirtingą kelią.

Salomėja D.

★

TAU atiduodu
savo gražiausios metuos austą kraitį.
Saugok.
Jie dar kvepia degintu gintaru
ir samanom, dar tebesipuošia
subtilia linų spalva.
Ji laukinė —
saugok.

Kai vasaros naktį
dangumi kopia susirūpinęs mėnuo,
aš ištiesiu drobes pievoj
ir plaunu nakties rasa.
Nes jos blykšta saulėje.
Ir bijo audrų.
Saugok.

Tavo rankos tebūnie užuoveja,
palaiminimai ir atseikėjimai;
tebūnie smilkalai ir myra;
tebūnie mano stiprybė.

★

MIESTAS yra miško tankmė,
dangaus skiautės
ir gatvė Bowery.

Miestas — motorų konvulsingas kosulys,
bičių dūzgimas troškinančiam avily,
stabdžių klyksmas požemiuos
ir Armstrong'o trumpetė.

Miestas yra dūmuos ašarojančių akių
įžūlūs žvilgsniai,
sutrintas žaislas gatvėje
ir laukų ilgėsys —

Miestas — 5toji Avenue,
suodžių ir prakaito simfonija.

NAKTIS

TAVO plaukuose šieno kvapas.
Aš paneriu galvą jo puriam pavėsy
ir godžiai geriu dobilų medaus aromatą.
Tu esi mano svaigulys — vynas ir duona.
Nepalik.

Ateik.
Leisk man stebėti saulėleidį
ant tavo veido
ir liesti rasos vėsumą ant delnų.
O kai ateis tamsuma —
leisk užmigti prie tavo slenksčio,
ir languose nedek šviesų.

Aš pakilsiu paryčiais, tylus ir nurimęs,
ir išeisiu nešinas tavo akių šilumą,
tavo širdies dūžius girdėdamas išeisiu.

Šiuos eilėraščius Salomėja D. redakcijai atsiuntė labai seniai ir nepasirašė savo tikros pavardės. Dėl to redakcija ir laikė eilėraščius savo stalčiuose, nes taip įprasta, kad autorius visada prisistato. Eilėraščiai patrauklūs, nuotaikingi. Dabar, nors autorė ir neatsiliepė, juos spausdiname, tuo norėdami ją paskatinti tolimesnei kūrybai. Tikimės, ji vėl parašys Ateičiai ir šiuo kartu nenuslėps savo pavardės.

Red.

Tautinėje srityje jie vengė pereiti į kraštutinumą.

5. Valstybinė tautos tarnyba

įpynė daug ateitininkų vardų ir darbų. Du pirmieji ir žymieji ateitininkai — Dovydaitis ir Kaz. Bizauskas dėjo savo parašus po nepriklausomybės aktu. Ateitininkas A. Stulginskis buvo antrasis Valstybės prezidentas, o sendraugių ilgametis pirmininkas kun. dr. P. Bielskus buvo beveik visą nepriklausomybės laiką prezidentūros kanceliarijos viršininkas. Vienas pirmųjų ateitininkų prel. M. Krupavičius pravedė žemės reformą. Vienas pačių pirmųjų ateitininkijos gimdytojų prof. Vl. Jurgutis buvo Lietuvos lito kūrėjas. Maskvos studentas ateitininkas Zig. Starkus buvo ir vienas iš Lietuvos konstitucijos rengėjų.

Pirmame ateitininkų kongrese 1920 Kaune Pr. Dovydaitis galėjo pasakyti: "Greta tiesioginio tėvynės gynimo darbo, ateitininkai ir valstybiniame Lietuvos atstatyme suskubo suvaidinti didesnės ar mažesnės svarbos vaidmenį". Dovydaitis priminė ir kitą dalyką: "Nė vienas iš žmonių negalėjo nulemti tokio ateitininkų įėjimo į visas visuomeninio darbo sritis. To jie pasiekė tik stebūklingos Dievo Apvaizdos vedami ir tai Apvaizdai jie šiandien dėkoja" (At. '21, N.1-3, 4).

ALFA ŠUŠINSKAS

RŪDYS, GYVENIMĄ ĖDANČIOS

Apie darbą ir jo palaimą yra tiek ir tiek prirašyta. Tačiau tos visos knygos, darbo reikšmę vaizduojančios, neduoda žmogui naudingų vaisių, jei jis neturi darbo meilės savo širdyje.

Tikras darbštumas kyla iš veiklios dvasinės būsenos ir pasidaro lyg antroji prigimtis. Jis yra nuolatinis veržimasis dirbti, kurti, veikti.

Darbštumas nesibaigia tik pragyvenimą parūpinančiu darbu: jis siekia daug toliau — jis apima visą žmogaus gyvenimą. Pavyzdžiui: beveik visi lietuviai rašytojai išeivijoje savo kūrinius sukuria šalia darbo, kuruo jie turi užsidirbti kasdieninę duoną.

Ne vien medžiaginę gerovę duoda darbštumas: jis stiprina ir dvasinę gyvybę, žmogų įkvėpiančią visokios kūrybos kryptimi, jis — ir kiekvienos kūrybos pagrindas.

Kaip kiekviena žmogaus galia, taip ir darbštumas turi būti tvarkomas. Jei jis pasidaro nebevaldoma aistra, jis sunaikina žmogų lygiai taip, kaip ir kiekviena kita nepažabota aistra. Nors darbštumo vaisiai visada yra dideli ir naudingi pačiam darbštuoliui, jo artimiesiems ir visuomenei, tačiau persidirbimas yra labai kenksmingas dalykas, ir jis peranksti pakerta jėgas. Žmogus turi tiek ir taip dirbti, kad jis galėtų išlikti pajėgus ir darbštus visą gyvenimą, o ne vien tik kurį laikotarpį. Suprantama, nenormalios sąlygos dažnai priverčia žmogų įtempti visas jėgas iki augščiausio laipsnio. Betgi normaliose gyvenimo sąlygose jis turi savo darbštumą protingai tvarkyti.

Žmogus be darbštumo dvasiškai genda ir rūdija. Tiesą sakant, toks jau yra sugedęs ir miręs kūrybiniam gyvenimui.

Šiuo reikalu čia gražiai ir vaizdingai byloja ši pasakėčia apie pianiną ir laikrodį.

Viename svečių kambario kampe stovėjo blizgąs ir išdidus pianinas, o kitame — visaip išdailintas, stambus, dar senelio nupirktas, laikrodis.

Kai vidurnaktį namuose viskas nutildavo, senelio laikrodis, būdavo, išmuš valandą ir, sunkiai atsidūsęs, vėl užsimerks kiek pasnausti.

Tada pianinas pabusdavo ir susierzinęs tardavo laikrodžiui:

— Klausyk, seneli! Kodėl tu visą laiką eini ir būtinai kiekvieną valandą muši, mane iš miego vis prikeldamas? Kodėl tu nesustoji pailsėti?

Ir senelis stenėdamas atsakydavo pianinui:

— Aš irgi noriu pailsėti. Tačiau jie, žmonės, vis prieina ir iš naujo mane užsuka! Labai trokštu, kad jie mane ramybėje paliktų.

— Iš tikrųjų, tada abu galėtume puikiai pailsėti! — pridėdavo murmėdamas pianinas.

Netrukus kažkur išvyko namų šeimininkai. Senelio laikrodis pradėjo mušti valandas vis tyliau ir tyliau, ir pagaliau visai nutilo.

— Seniai to laukiau! — nudžiugęs tarė sau senelis ir pasiruošė ilgam miegui.

Slinko dienos, savaitės ir mėnesiai. Senelis jau pavargo bemiegodamas ir nieko nebeveikdamas. Įvairūs jo sraigteliai, ratukai ir grandinėlės apsitraukė rūdimis, ir jo paviršių nugulė storas dulkių sluogsnis. Atsirado čia ir voras, kuris nukarstė jį savo tinkleliais.

Senelio laikrodis nebežvilgėjo ir nebeteko viso pirmykščio savo grožio.

Vieną naktį nebeiškęsdamas jis kreipėsi į pianiną sakydamas:

— Man jau nusibodo visą laiką miegoti ir dykinėti... O kad kas nors ateitų ir mane vėl užsuktų darbui!

— Ir aš to jau laukiu! Pasiilgau tavo žavingo mušimo ir švelnaus skambėjimo, — liūdnai atsiliepė pianinas.

Pagaliau sugrįžo šeimininkai ir, vos apsidairę, tuojau užsuko laikrodį, kuris dėl to labai nudžiugo.

Tą naktį jis kreipėsi į pianiną, linksmiau tardamas:

—Senasis priežodis sako: "Jei nieko neveikiu — rūdiju". Dabar pilnai tikiu, kad jis yra teisingas.

Tinginio gyvenimas yra tuščias, betikslis ir beprasmis. Tinginiavimas bei dykinėjimas ne tik kad nieko neduoda, bet dargi net viską atima.

Tinginystė yra aštrios dvasinės rūdys, žmogaus gyvenimą žiauriai ėdančios.

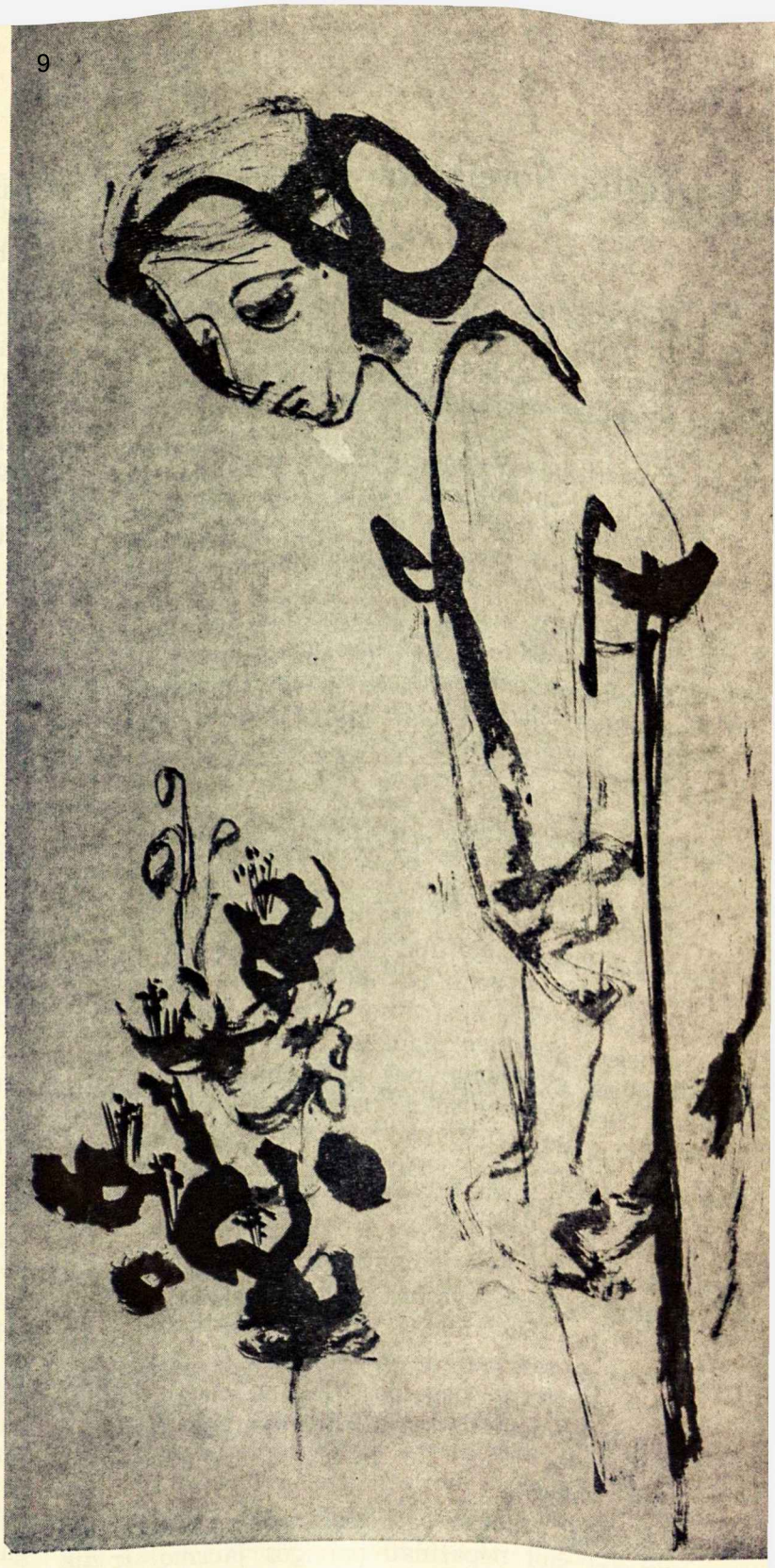

AGUONŲ LAUKAS

ONUTĖ ALIŠYTĖ

Baltos snaigės sukosi, išsiskleisdamos savo baltas puošnias sukneles ore, tartum norėdamos parodyti, kad tik jos tokias teturi. Taip, aš tokios niekuomet neturėsiu, — tariau sau. Niekad, niekados neatrodysiu kaip jos. Jos tokios nerūpestingos, ir tik tam kartui šoka, paskui jos išskleis savo sukneles ant alsuojančios žemės krūtinės ir išmoks mylėti ne tik šokį, bet ir žemę, nesvarbu kad juoda, kad nebylėlė. Ir jos niekad nesulauks pavasario. O gal jo ir nelauks?

Žiūriu į tas rūpesčių neaptemdytas snaiges ir matau save šokančią; nerūpestingą, šviesia suknele ir šviesiais, veik baltais plaukais, visų žvilgsnį patraukiančiais. Juodos akys, kurios juokdavosi visur ir visuomet. Mama sakydavo, kad jos jai primenančios gražuolę juodaakę princesę, kuri buvo labai nelaiminga dėl

Dalia Noreikaitė

NERIMAS

Kai vakaro melancholija užliūliuoja sielą
Ir gęsta dienos rausva žarija,
Tartum gėlė pražysta ilgesio žiedais,
Ir aidi manyje nerimo daina.

Prisiminimų bangos plauna krantą.
Ateities spėliojimas šėlsta kaip vilnis.
Praeitis, dabartis, ateitis kaip verpetas
Sukdamosis meta į krantą mintis.

Po tamsios nakties išaušta vis šviesus rytas.
Ir juo prasideda linksma, nauja diena.
Ir viturys gaivinančios aušros išbudintas
Pakyla į padanges su vilties kupina daina.

---

savo grožio, kurio jai visi pavydėjo ir kuri jaunutė mirė. Tėvelis visuomet didžiavosi mano juodomis akimis ir sakydavo, kad aš niekuomet neturinti verkti. Teta norėjo leisti mokytis baleto, kai tik būsiu pakankamai didelė ir galėsiu gyventi pas ją mieste. Tada aš šoksiu dideliuose teatruose, ir visi matysią mano šviesiai geltonus plaukus, ir aš galėsianti šokti visą gyvenimą, nes niekuomet nepasensianti. Dėl to teta mane labai mėgo ir pirkdavo gražias sukneles, kad tik atrodyčiau gražiausia iš visų mergaičių visur ir visuomet. Mat savo dukterų ji neturėjo, buvo tik du sūnūs. Dėdė kažkodėl sakydavo, kad aš būsianti labai nelaiminga, šviesiaplaukė ir juodaakė tik nelaimę nešanti vyrams. Bet visi sakydavo, kad iš manęs bus didelis žmogus, nes tėveliui labiausiai tai patikdavo. Žinoma, tai sakydavo, kai reikėjo jo pagalbos. Tik aš viena neturėjau laiko domėtis savim. Bėgiojau, tiesiog skrajojau visą laiką. Nė vienos minutėlės nepasėdėjau vietoje.

Taip prabėgo pati gražiausia gyvenimo dalis. Iki šiol nepažinau pareigos jausmo. Ir tik su pirmom mokyklos dienom prasidės pareigos. Pareigos mokyklai, tėvams ir savam kraštui, kurių iki šiol neturėjau.

Vos įžengus į klasę, pamačiau visų tiriančius veidus. Ir viena mergaitė iš augštesnės klasės pasakė nustebus: "Vaje, kokios jos juodos akys". Ir visą laiką visi laikė gražiausia mergaite, nes esu juodaakė ir turtingų tėvų duktė. Gyvenu mieste, pas tetą, ir tik šeštadieniais grįžtu namo. Taip pat lankau baleto pamokas keletą kartų per savaitę. Mokytoja sako, kad aš esu labai talentinga mergaitė, tik reikia daugiau praktikuotis namie. Be to, reikia dar skambinti pianinu, pasiruošti pamokai, kurą turiu tik vieną kartą savaitėje ir kurios labai nemėgstu. O gal tik nemėgstu mokytojo, su tamsiais akiniais ir antakiais, kumpa nosimi ir ilgais pirštais. Kažkodėl jis man primena vanagą. Juokdavaus jį pamačiusi, nekalbant jau apie pamokas, kurioms nepasiruošdavau. Jis nepyko ir tik traukydavo pečiais. Kartais, kai labai supyksta, nusiima akinius ir pažiūri į mane savo išvargusiomis akimis, kuros visuomet priversdavo mane susikaupti ir lavintis namie.

Ach, kaip gera, pasibaigė mokslo metai. Vasarą galėsiu šokti namuos, nes atvyko baleto mokytoja ir praleis visą vasarą pas mus. Kiekvieną dieną lankiau pamokas, o po pamokų bėgdavau į aguonėlių lauką ir ten šokdavau joms. Nuskindavau jų žiedelius ir bučiuodama nešdavaus namo, pamerkdavau į vandenį ir statydavau savo miegamajame. Kartais nunešu keletą jų žiedelių ganančiam bandą piemenėliui. Pasveikinu jį ir ten šoku jam ir dainuoju. "Kai tu užaugsi, aš tau pastatysiu didelius rūmus. Marmuro. Bus balti, kaip tavo plaukai, ir geri visiems, kaip tu". Kodėl jis taip sakė, nesuprasdavau. Tik savo skanėstus: saldainius, riešutus, sausainius ir kitas dovanas dalindavausi su juo. Ir jis niekuomet nesakydavo "Tu gražioji kvailute mergaitė", kaip kiti. Jį mėgau gal daugiau kaip aguonėles, neskaitant draugų ir draugių. Jis truputį vyresnis už mane, protingesnis. Kartais jį nusivesdavau į aguonėlių lauką ir šokdavau. Dar ir dabar matau save šokančią ne tarp snaigių, bet tarp įvairiaspalvių aguonėlių. Rodos, dar ir dabar matau mamos surauktus antakius, kai ji pasakė: "Tu neturi žaisti su blogais vaikais. Ar tu neturi draugių bei draugų iš gerų šeimų?" Aš atsakiau, kad jis esąs geresnis už tuos vaikus iš "gerų" šeimų. Mama supyko ir pasakė, jei aš neklausysianti jos, tapsiu visam amžiui nelaiminga. Supratau, kad mama atėmė, kas man buvo brangiausia, nes jis buvo ne draugas, o brolis, vyresnis brolis, o aš tikro savo brolio neturėjau. Buvau vienturtė, mamos lepūnėlė mergaitė ir tapau nelaiminga, kai mamos įsakymu piemenėlis Algirdas buvo kažkur išvestas.

Taip ėjo vasara. Karti vasara, kuri parodė, kad ne visuomet galima juoktis, bet reikia juoktis, nes to nori kiti. Pasibaigus atostogoms, jau buvau mergaitė, kuri gali ramiai sėdėti, nepratarus motinai žodžio per dieną. Ši vasara atskyrė mane nuo tėvų, ir kažin kiek darė tėvai, kad grįžtų anoji Rasa, ta, kuri žibėjo saulėj ir juokėsi, bet ji buvo tyli ir tik juokėsi, kai nebuvo tėvų.

Grįžus į mokyklą, pasidariau geriausia mokine. Sekmadieniais negrįždavau namo, bet praleisdavau besimokydama. Daug skambinau pianinu ir pamilau pianino mokytoją, ir jo nosis nebeatrodė tokia baisi ir juokinga. Kartais jam nunešdavau iš tėviškės atvežtų obuolių, ir jis nežinojo, iš kur tas mano gerumas. Baletas tai buvo mano svajonės. Šokdama pamiršdavau pasaulį ir būdavau laiminga.

Pagaliau baigiau mokyklą. Paskutinė vasara namie. Kitas vasaras teta planuoja kitaip praleisti. Reikia po kraštą pavažinėti. Pamatyti daugiau nei mūsų dvarą. Ši vasara, daugiau nei kitos, atnešė skausmo. Tėvai pamatė mano pažymėjimą, juo džiaugėsi, bet kodėl jie manęs nematė? Važiuoja į balius, o aš namuose sėdžiu, ir jie turbūt nori, kad aš viena likus pradėčiau skaičiuoti žvaigždes. Tarnai, kaip visuomet, paslaugūs. Dar anos vasaros po to, rodos, nebuvo tokios ilgos. Skambinu ir šoku per ilgas dienas, kartais einu pasvajoti į aguonėlių lauką. Kartą, ten nuėjus, pradėjau šokti, batai, pasidarė lyg per maži, nes buvo nauji. Nusiaviau ir riesdama padus vaikščiojau po žemę. O kaip gera mamos neklausyti! Jei ji pamatytų... O aš vaikštau ir pradedu priprast. Nueinu kartais į tą vietą, kur mano namai buvo pastatyti iš molio, ir žaidžiu.

Kartą taip įsižaidžiau ir pamiršau laiką. Tik išgirdau kažką kalbant, pasileidau bėgti namo palei karklus, kad nematytų niekas. Pamiršau ir batus. Taip skubėjau, kad nepajutau, kaip užlipau ant kažko aštraus. Skausmas buvo didelis. Pasilenkus pamačiau kraują, bet nesurikau. Kas dabar bus? Atsisėdau ant čia pat esančio akmens ir pamačiau, kad didžiulė vinis buvo įkalta į kažkokį lentgalį, ir aš ant jo užsistojau, perverdama savo koją. Sukandus dantis, ištraukiau vinį ir lentgalį numečiau. Pasiėmus nosinę ir lapų, apvyniojau koją. Parėjau namo, tiesiog parsliaužiau. Skausmas buvo toks didelis, kad tik įžengus į virtuvę, pradėjau verkti. Mano laimei, buvo tik Verutė. Paprašiau, kad mane nuneštų į jos kambarį ir nuplautų koją. Žinoma, kad niekam nesakytų nieko. Verutė nuplovė mano koją, aprišo ir nunešus paguldė mane į lovą. Ant rytojaus nekėliau ir sakiau mamai, kad galvą skauda ir aš nekelsianti dar. Kitą dieną mano temperatūra pakilo, ir mama pamatė, kad čia nejuokai. Tuoj pakvietė gydytoją. Aš drebėjau ir laukiau baisaus momento, kai tėvai pradės barti už mano pareigos sulaužymą tėvams.

Bet, deja, aš nebeatsimenu, kaip buvo toliau. Temperatūra pakilo, ir aš gulėjau be sąmonės. Kai atgavau sąmonę, pamačiau, kad šalia manęs stovėjo mama, gal pirmą kartą savo gyvenime apsiašarojus. Tėvelis stovėjo nugara į mane ir žiūrėjo pro langą, tad nemačiau jo akių. Žmogus, apsirengęs baltai, klausėsi mano pulso. Daugiau žiūrėti nepajėgiau. Tik kai vėl atsigavau, pajutau, kad neturiu kojos. Kodėl ji man buvo nupjauta, nežinojau. Pasidariau visai niūri. Kartą miegant atėjo tėvai ir susiginčijo. Tėvelis pyko, kad paklausė mamos, ir sakė, kad tik per ją reikėjo nupjauti man koją. Mano nelaimei jau buvau pabudus ir tik užsimerkus. Dažnai gulėdavau užsimerkus, valandų valandas, ir visi galvodavo, kad miegu. Tėvelis dar pridėjo: "Tu, Irena, esi užsispyrus, ir matai, ką tai kainuoja. Kodėl nevežėm pas aną daktarą. Šis toks jaunas, ir jam kad tik ką nors pjauti". Mama verkė ir nieko nesakė.

(Bus daugiau)

J. Sakalas

MALDA

Kur tu, geroji mano dvasia?
Aš be tavęs kaip slankiojąs šešėlis,
Kuris kitam užstoja saulę
Ir gedulo šydu pridengia žemę.
Man pasirodyk kaip žvaigždė
Tamsiausią naktį.
Paduok man ranką skęstančiam
Nežinioje ir nevilty,
Nušluostyk ašaras nuo veido,
Pro jas nė brolio nematau
Ir kūdikį galiu sumindžiot
Pakniopštom eidamas keliu nelygiu.
Duok mano kojom spartą
Lig vakaro prieit viešnagę,
Duok man krūtinei galią
Nuristi akmenis, kurie kaip kalnas
Užgriuvo pakelės laukus
Ir skendėjusias medžiuose sodybas.
Uždek man širdį meilės ugnimi,
Kuri net mano priešui
Atšildytų nušalusias rankas,
Ir mano rankom duok švelnumo
Be skausmo perrišt artimui
Krūtinės žaizdą.
Paleisk mane į bandymų
Karščiausią ugnį, kad joje sudegčiau
Ir iš liepsnų pakilęs debesim
Brangiu lietum palaistyčiau
Kaitrų įdegintą
Suskirdusią ir išpustytą žemę.
Prikelk mane anksti, vos auštant,
Kad jau kalnų viršūnėje
Su džiaugsmo giesme
Sutikčiau užtekančią saulę.

RITA DURICKAITĖ

BILIŪNO MEILĖ ŽMOGUI

Nuo

"Laimės žiburio"

iki

"Liūdnos pasakos"

Kiekvienas sąjūdis literatūroje turi savo šauklius, kurie iškelia naujus idealus ir stengiasi žmonėse sukurti naują dvasią. Tačiau ne visi naujosios gadynės pranašai būna ištikimi savo užsibrėžtajam tikslui, kuris dažniausiai ir lieka tik jaunystės įkarščio padiktuotu, bet neįvygdytu siekiu.

Jonas Biliūnas gyveno amžiuje, kada pasaulis pagaliau išvydo pavargusio, iškankinto žmogaus skurdą ir karštai prisiekė "atnaujinti žemės veidą". Tada socializmas žadėjo sukurti "žemės rojų", kuriame visi turės būti lygūs, visi laimingi. Biliūnas buvo tartum šio idealiai suprasto sąjūdžio įkūnijimas. Jautri jo širdis pergyveno kiekvieną skriaudą ir neteisybę — ar tai būtų sušalusios katytės nušovimas, ar seno tėvo išvarymas iš namų. Jis degė pasitikėjimu, kad ši liūdna būklė pasikeis, kad žmonėse sušvis laimės žiburys. Toji viltis matosi beveik iš kiekvieno Biliūno kūrinio. "Laimės žibury" ji pasiekia savo viršūnę.

Biliūnas žinojo, kad idealas pareikalaus iš žmonių nepaprasto pasiaukojimo. Žmonijos laimės kalnas labai status, ir tie, "kurie... atsigręžę pažiūrės žemyn, ... pavirs į akmenį. Net ir tie, kurie užlips ilgainiui ant kalno, ir prisilytės stebuklingo žiburio, viename akimirksny pavirs į akmenį ir tik savo mirtimi atneš jie laimę kitiems'. Bet argi tokiais atvejais mirtis baisi? Kad tik toji džiaugsmingoji laimės diena ateitų! Autorius mums primena: "paskesniosioms drąsuolių minioms vis lengviau buvo lipti'. Jis tikėjo, kad kūrėjų auka palengvins kelią kitiems, kad jų žmonijos meilė nenueis veltui, kad laimės žiburys užsidegs kiekvieno širdyje, ir visi bus laimingi. Kažin, ar laikui bėgant, minėtieji žodžiai ir Biliūnui tapo tokie pat tragiški, kokie jie atrodo šių dienų skaitytojui? Laimės žiburių pasaulyje daug sušvinta; daug buvo tokių, kurie žmoniją mylėjo taip karštai, kad, užmiršdami save, išdrįso į tą žiburį kopti. Tačiau paliesti, ir dėl to subyrėję, tie laimės žiburiai krito skardžiu disonansu į žmonių širdis, neatnešdami nei džiaugsmo, nei ramybės, nei laimės... Atrodo, kad ir Biliūnas ilgainiui tai suprato.

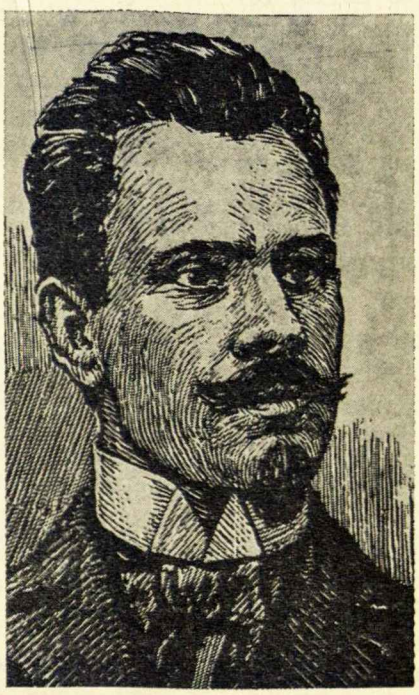

Jonas Biliūnas

Tarp "Laimės žiburio" ir "Liūdnos pasakos" tiesiasi gilaus pažiūrų pasikeitimo raida. Biliūnas, tiesa, myli kaip ir seniau, tačiau jau nebe žmoniją abstrakčiai, bet **žmogų**. "Liūdnos pasakos" pradžioje skaitytojo dėmesį prirakina autoriaus žodžiai: "Taip dejuoti galėjo tik žmogus senas, labai senas ir labai nelaimingas". Ar suklysime čia išskaitydami daugiau negu jauno socialisto nepasitenkinimą pasaulio santvarka? Kokia yra senų ir nelaimingų žmonių dejonė? Ją pastebėti, iš žmogaus veido išskaityti galėjo tik tas, kuris nesuskaitomas valandas jų buvo klausęsis, su meile giliai į širdį prisiėmęs. Biliūnas turėjo ašarose pamatyti ne tik skriaudą, neteisybę, bet ir brolio skausmą. "Liūdnoje pasakoje" vaizduojama jau nebe heroiška, abstrakti meilė, siekianti pasaulyje pašalinti neteisybę, bet konkreti, asmeniška užuojauta kiekvienam kenčiančiam. Baudžiava yra ne vien tautą žudanti nelaimė, bet ji yra taip pat ir toji sunki našta, nuo kurios ne vienam ūkininkui nugara sulinko, delnai sukietėjo, pūslėmis ir žaizdomis buvo išbertos kojos. Biliūnas matė ir atjautė tas vargo žmonių žaizdas. Jis lygiai ryškiai įžvelgė ir į narsaus Petro Banio ir į bejėgio, sumušto Damulio sielą. Galbūt šis jautrus autoriaus sielos bruožas kaip tik ir privertė jį pasitraukti iš savo draugų socialistų būrelio.

Atydžiau pažvelgę į vėlesniuosius Biliūno kūrinius, pamatysime, kad socialinis klausimas užima tik antraeilę vietą jo sąmonėje. Tai buvo tiktai rėmai, kuriais Biliūnas apibrėžė daug gilesnį — visuotinį žmogiškojo likimo skausmą. Trapų vargingo ūkininko džiaugsmą ne vien karas ar baudžiava sugriauna. Viršum visų socialinių nelygybių dar augščiau iškyla senatvės vienišumo dalia. Biliūnas nujautė ir suprato, kad tai yra visų dalia. "Liūdnos pasakos" pradžioje, pasakotojo rolėje, stebėdamas praeinančius turtingus žmones, gražias ponias, autorius tuojau nenorom pagalvoja, kad esama ir kitų, nelaimingų žmonių. Jis jau supranta kančios prasmę, bet taip pat mato, kad jo meilė yra bejėgė tą kančią pašalinti. Todėl jis stengiasi bent padėti savo veikėjams tą neišvengiamą gyvenimo smūgį pamiršti. Negalėdamas savo nelaimingųjų, nuskriaustųjų nuo likimo sprendimo išgelbėti, Biliūnas, giliai juos mylėdamas, padės prieš jų akis ištiesti raminančią nežinojimo skraistę. Jis negali Juozapatos skausmo palengvinti, negali jos mylimo Petriuko sugrąžinti, bet jis negali leisti jai to suprasti. "Juozapota liko kampininkė ubagėlė. Svajonės apie laimingą gyvenimą su vyru, apie vaikus ir sodną išnyko kaip sapnas. Laimė, kad to nebejautė...' Laimės žiburys jai nenušvinta, bet Juozapota to niekada nežinos — — —

VISKAS, KAS GERA, GREIT PRAEINA

RYTŲ APYGARDOS MOKSLEIVIŲ STOVYKLA

Ramusis Drexel Lodge, netoli Philadelphijos, jau net nuo pat ankstyvo gruodžio 29 ryto suduzgėjo gyvybe. Iš visų pusių privažiavo moksleivių ir studentų ateitininkų. Iš visko buvo matyti, kad jie čia rengiasi pasilikti ilgesniam laikui, nes kiekvienas rankoje nešėsi po didžiulį lagaminą, o ant pečių užsikabinę pačiūžas. Mat, čia prasidėjo pirmoji Moksleivių Ateitininkų Sąjungos Rytų Apygardos žiemos stovykla. Naujai atvažiavę tuoj šoko pasirinkti sau patogesnę lovą. kiekvienas ir kiekviena norėjo sau prie šono turėti artimesnį draugą ar draugę. O po to prasidėjo sveikinimasis su senais pažįstamais ir visai nepažįstamais, megstis naujos draugystės ir bičiulystės. Na, o tų draugų ir draugių buvo apie keturios dešimtys. Jų buvo iš visur: New Yorko, New Jersy, Philadelphijos, Pa., Massachusetts ir Baltimorės, Md.

Stovyklos dvasios vadu buvo kun. Jurgis Navikevičius - Navys, M.I.C. Visų vadinamas tėvu Jurgiu. Su juo teko beveik visiems stovyklautojams pasikalbėti visokiausiomis temomis. Jis visiems maloniai atsakinėjo į visus klausimus.

Algis Žemaitaitis, jau du kartus buvęs vasaros stovyklos komendantu, nepabūgo tos naštos ir trečią kartą. Mergaites globojo stud. Zina Čikotaitė, o berniukus — stud. Dukas Trimakas.

Šioj stovykloj stovyklautojai laiką praleido naudingai ir linksmai. Kiekviena diena buvo pradėta mišiomis ir pamokslu. Buvo paskaitų, pašnekesių, diskusijų, o vakarais - linksminomės.

Kelias paskaitas teko išklausyti, kurias skaitė atsilankę svečiai. Prof. dr. A. Vasys išaiškino lietuviškos spaudos ir lietuviškų knygų skaitymo reikšmę. Tuo metu atrodė, kad kiekvienas sau pasižadėjo skaityti daug lietuviškų knygų ir laikraščių. Irena Banaitytė skaitė paskaitėlę ir pravedė pasikalbėjimą mergaitėms apie jų bendravimą su berniukais. Inž. Algis Žukauskas įrodė, kuo moksleivis ateitininkas turėtų skirtis nuo kitų moksleivių. O inž. Algimantas Gečiauskas apibudino ateitininko profesijos pasirinkimą.

Buvo paskaitininkų ir iš stovyklautojų tarpo. Berniukų vadovas stud. Gediminas Trimakas — "Ateitininkų šūkis, kredo ir įžodis"; stud. Edmundas Adomaitis — "Ateitininkų veiklos formos: posėdžiai, susirinkimai ir šventės". Stud. Algimantas Šaulys - "Ateitininkų himnas, ženklelis, vėliava, uniforma". Iš tų paskaitų bei pašnekesių stovyklautojai pasisėmė daug naudingų ateitininkiškų žinių.

Namas, kuriame buvo žiemos stovykla

Tarp visų kitų programos punktų buvo ir atskirų kuopų rengiami minėjimai ir pasirodymai. Philadelphijos kuopa surengė Marijos Apsireiškimų Šiluvoje ir Liurde minėjimą, o New Yorko kuopa, talkininkaujant Paterson, N.J. kuopos mergaitėms surengė šv. Kazimiero minėjimą.

Stovyklautojams buvo gana įdomus ir Naujų Metų sutikimo vakaras. Mat, čia New Yorko ir Philadelphijos kuopos pasirodė su savo linksmom programom. Be to, Naujų Metų sutikti prisirinko nemaža svečių. Išmušus dvyliktai valandai stovyklos komendantas ir dvasios vadas visus pasveikino, palinkėdami laimingų Naujų Metų. Negalima pamiršti ir gražaus vaišių stalo, kurį paruošė mergaičių vadovė, talkininkaujant Philadelphijos kuopos ateitininkėms.

Laisvalaikiai buvo gana įdomūs ir įvairūs. Vieni žaidė stalo tenisą, kiti praleido valandas susimąstę prie šachmatų lentos, treti klausėsi plokštelių muzikos arba kalbėjosi, o dar kiti ėjo ant čia pat užšąlusio upelio čiuožti arba stebėti savo čiuožiančius draugus. Bebūnant stovykloje oras labai atšilo ir ištirpino upelio ledą. Tada buvo surengtos dvi ekskursijos į Valley Forge Country Club čiuožyklą. Geri čiuožėjai neužmiršo nemokančių čiuožti, ir kiekvienam atsirado net keli mokytojai.

Linksmavakariai tikrai buvo linksmai praleisti. (Labai logiška, ar ne?). Nors visi labai sušildavo per ragučių polką, greit atsigaudavo per sekantį lėtą tango.

Nė nepasijutome, kai priartėjo stovyklos pabaiga. Šeštadienį, sausio 3 d. buvo stovyklos uždarymo programa, per kurią su stovyklautojais atsisveikino visų mylimas komendantas Algis Žemaitaitis ir keletą žodžių pasakė iš New Yorko atvykęs kun. V. Dabušis. Su ašaromis ir linkėjimais greitai pasimatyti labai nenoriai skirstėmės į namus.

Danguolė Masionytė

VAIZDAI iš Rytų Apygardos moksleivių stovyklos

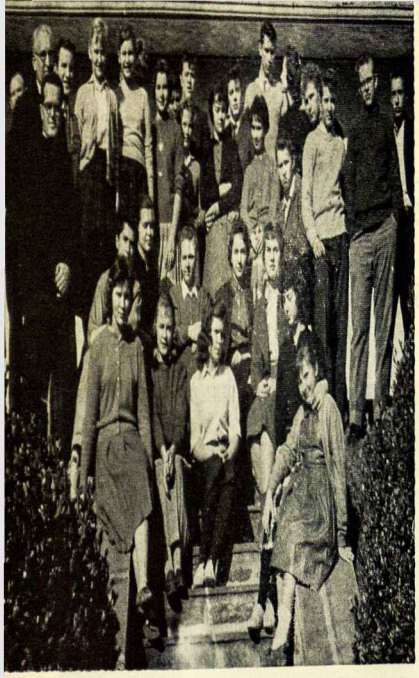

Stovyklautojai išsiskirstymo dieną

Dr. A. Vasys skaito paskaitą

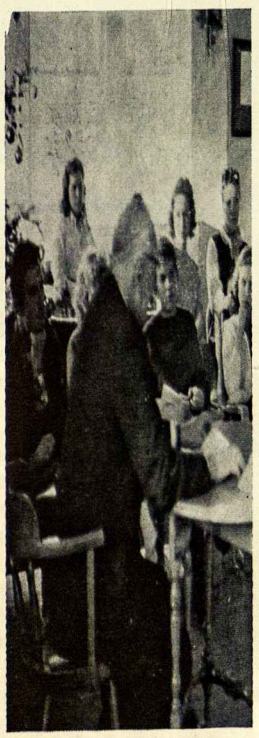

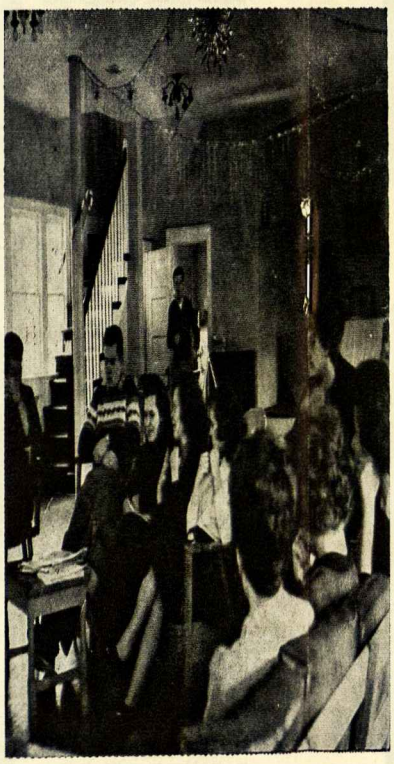

Paskaitos metu. Gale stovi komendantas Algis Žemaitaitis

Smalsūs žvilgsniai nuo tilto

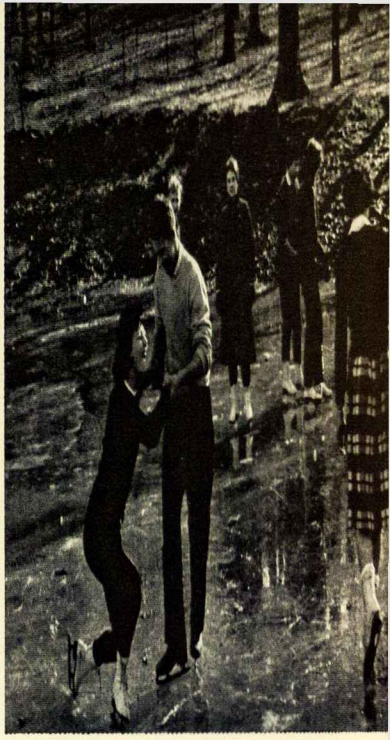

čiuožykloje

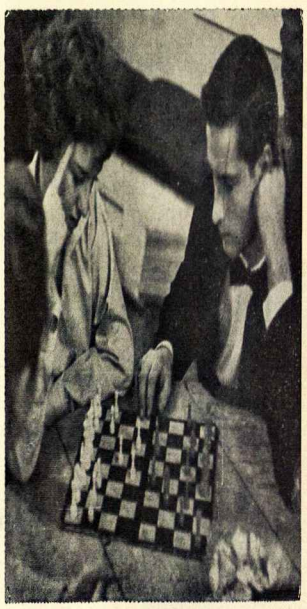

Prie šachmatų lentos

"Tarzanai džiunglėse"

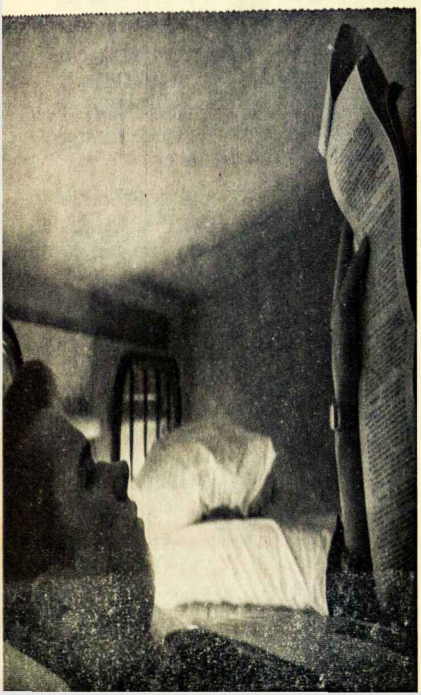

← Berniukų grupės vadovas Gediminas Trimakas ruošiasi paskaitai

šv. Kazimiero minėjimas, surengtas Brooklyno Marijos Pečkauskaitės kuopos →

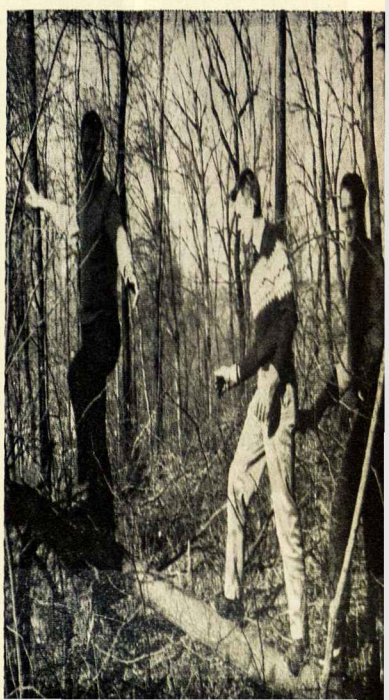

Virtuvė darbuose

Prie stalo Naujų Metų sutikime

Praėjo stovykla su paskaitom, su čiuožyklos ledu, linksmais vakarais. Su gera nuotaika išsiskirstė visi naujam darbui, kol vasara vėl pašauks prie saulėtų vandenų.

Vieniši stovyklos medžiai

Prieš išvažiuojant perbėgami visi takai ir keliai →

Ilgoje kelionėje atsitiko ir taip

Danguolė Sadūnaitė

LAPAI

Kriskite, kriskit
Ant veido, rankų —
Ūkana, ir balta drobule,
Priklokit.
Palaimintoji vėsuma dirvos,
Palaimintieji lapai, saulės išbučiuoti,
Denkite mane!
Ne, liūdesio ir nevilties nereikia! —
Mana širdis išsekusi, tuščia,
Pavasario žiedų krauta,
Volunge išnešiota...
Kriskite, kriskit
Ant kojų dulkinų,
Driekitės voratinkliai šilku!
Ji išdegė aguona,
Ji liepa išsiubavo — — —
Kriskite, kriskit —
O būk palaimintas, ruduo!

VĖLINĖS

Niekad nesugrįšiu —
Mažom rankytėm
Neraškysiu
Pienių pūkinų.
Ir mamai žiburį troboj
Užpūtus,
Nežersiu prijuostėlėn
Žėrinčių žvaigždžių.
Šaly atogražų
Jeigu užmigčiau —
Užmigčiau?
Kur vilnys
(Vienišos ir plynos)
Daužosi
Toli nuo lydimų —
Nepasodinki mirtos,
Ne, nei skambančiais
Lapeliais palmės;
Nepridenki kapo
Gėle hibisko —
(Viennaktine)
Neprisilėsk!
Tik leisk, kad dvelktų
Į mane
Žibuoklių kvapas,
Tylus suokimas volungių,
Kad aukso žvaigždės
Kristų, kristų
Virš tėviškės skroblų.

MERGELĖ NAZARETO

Esi klonių taurelė
Tyra.
Žemės versmių
Maitinta.
(Ne iš žemės).
Žiogas Tavyje
Sparnų žydrume
Neslypė
Netvaskėjo
Link leinojo nendrės
Šešėlio.
Vandens latakėlis
Po žole
Perlu nedabino —
Jį saulė džiovino —
(Argi ta, kuri suteikia
Gyvastą plūkei?)
Pavėnyje,
Laukime
Drobulę audei
Paprastume.
Kol Viešpats
Paryčiui —
Žiedelio tuštybėje
Statė namus sau
Skaistybėje.
Ašen
Tamsybėje,
Per piktžolių klodus —
(Mėnesio neguostus)
Sėtus ir puoselėtus, —
Rožės puikybėje
Klumpu garbindama
Viešpatį —
Nes ir per piktžolių klodus —
Tamsamžių tamsamžius —
Susopusioj buity
Dvelkia į mane
Tyras lelijos žiedas,
Mergelė šventa —
Nazareto.

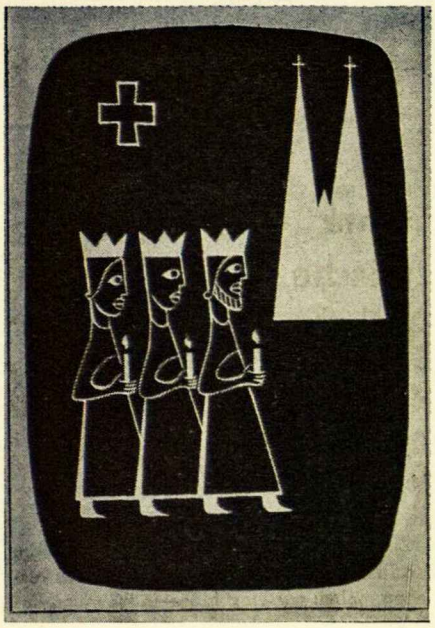

ATSIŲSTA PAMINĖTI

Kun. J. Danielius: Amžinas Gyvenimas, Psichologinė studija. Spausdinta Lietuvių Katalikų Spaudos Draugijos, Chicago, Ill., 68 psl., kaina 2 dol.

II World Congress for the Apostolate of the Laity — brošiūra, aprašanti kongreso darbus. Prancūzų, anglų, ispanų, vokiečių ir italų kalbomis. Spausdinta F. Canella spaustuvėje, Romoje, Italijoje. 48 psl.

Joseph Ehret: VOM RUSISCHEN MENSCHEN. Perspausdinta iš "Schweitzer Rundschau", Februar - Maerz, 1958. 23 psl.

LAYMEN IN THE CHURCH: pasauliečių apaštalavimo draugijos antrojo pasaulinio kongreso, įvykusio Romoje 5-13 spalio, 1957 m. darbų apžvalga. 236 psl. Spausdinta Italijoje, Romoje.

LAYMEN FACE THE WORLD: to paties kongreso darbų apžvalga, II tomas, 278 psl.

Petras Maldeikis — **V. Europos ir J.A.V. Auklėjimas,** pedagoginių principų palyginimas, Sūduvos Knygų Klubo leidinys, 224 psl., kaina nepažymėta.

Balys Gražulis — **Sudužęs vaizdas,** novelės, Nidos Knygų Klubo leidinys, 244 psl., kaina 1 dol.

Rinktinė, Nr. 2, Nidos Knygų Klubo leidinys, 80 psl., surinkti įdomesni straipsniai iš visos lietuviškos spaudos.

Pirmyn, Jaunime, — Toronto moksleivių ateitininkų laikraštis, nr. 3. Redaguoja Audronė Kuolaitė, Dalia Gotceitaitė, Julius Treigys.

"ATEITIS ... tebūna toji vieta, kur mes susirinkę atvirai pakalbėsime, pasitarsime, vieni kitiems padėsime, vieni kitus sustiprinsime" — skaitome pirmajame Ateities numeryje 1911 vasario mėn.

Seni tai laikai, ar ne? Keturiasdešimt aštuoneri metai. Tuo savo amžiumi Ateitis jau lenkia daugumą ateitininkų.

Ateitis ėjo dar carinės Rusijos vergovėje, išsilaikė pirmojo Didžiojo karo audroje, rodėsi antrojo karo suniokotoje Vokietijoje, tremties keliu iš gimtosios žemės atkilo į užmarį. Ateitį buvo nusmelkusi tiktai bolševikų ir nacių žiauri priespauda. Jos metrikose dėl to yra tik penkeri tušti metai. Labai nedaug. Ji tebeeina toliau be atlydos.

Ar ilgai taip bus? Priklauso nuo mūsų pačių. Ligi šiol Ateities likimas priklausė daugiau nuo kitų.

Carinėje Rusijoje leidžiama Ateitis visą laiką buvo po grėsmės ženklu. Kan. Povilas Dogelis, vienas iš ateitininkijos organizatorių, savo prisiminimuose rašo: **"Laikraščio 'Ateitis', ateitininkų judėjimo organo, gyvavimas kybojo, kaip ant plauko"** Organizacija slėpėsi, o piniginės baudos Ateities redaktoriaus prel. A. Dambrausko ryžto nepalaužė. Nepriklausomoje Lietuvoje Ateitis cenzūruota, juodais dažais tepta, redaktoriai bausti ir kalinti, bet laikraštis ėjo. Jį skaitė keliolika tūkstančių moksleivių, nevisi ir ateitininkai.

Kiek dabar Ateitį skaito ateitininkų? Nevisi. Yra tokių vietovių, sendraugių skyrių, studentų draugovių ir moksleivių kuopų, kur Ateities skaitytojų sąraše neberandi iki trečdalio narių. Kokie jie yra ateitininkai, jeigu jiem nereikia savos organizacijos žurnalo? Kokie yra tie ateitininkai, kurie į Ateities administracijos dažnus laiškus per porą ar trejetą metų nė žodžio neatsako, o laikraštį gauna?

Atsakymą susirasti paliekame patiem. Jis lengvai randamas Ateitininkų ideologijoje, kur kalbama apie principus ir pareigas. Tuo pagrindu remdamosi, Ateitininkų Federacijos Valdyba yra nebe vieną kartą priminusi, kad **kiekvienas ateitininkas privalo Ateitį skaityti.** Gal tai sunku?

Tiesa, jau darosi sunku jaunesniem lietuvišką žodį suprasti, bet dar nesunku vyresniem jį paaiškinti. Sunku Ateities redakcijai vieną žurnalą visiem pritaikyti, bet nėra jau taip sunku visiem redakcijai padėti, kad Ateitis būtų vieta, kur mes atvirai pakalbėtume, pasitartume, kitas kitą suprastume.

Jei norime savo organizaciją išlaikyti, turime išlaikyti ir Ateitį — **išlaikyti laisvėj.** Kam tai sunku — teprisimena ateitininkus vergovėje.

Ateitininkai bolševikų revoliucijos metu Rusijoje leido "Ateities Spindulius" su didelėm sunkenybėm ir pavojumi. Leido beveik iki grįžimo Lietuvon dienos. Paskutiniame žodyje tarė: **"Sugrįš į savo lizdą vargo suspaustas, po Rusus klajojęs lietuvis. Tariam džiaugsmingą, ne liūdną Sudiev! Pasimatysime Tėvynėje!"** (1918, Nr 7-8)

Pasimatymas tėvynėje jiem akių nebadė. Vieni vokiečių okupuotoje Lietuvoje, o kiti bolševikėjančioje Rusijoje ateitininkų spaudą išlaikė. Kiek pas mus dar yra ryžto ją išlaikyti laisvoje ir turtingoje Amerikoje?

Simas Sužiedėlis
Ateitininkų Federacijos Vadas

VISIEMS SKOLININKAMS

Tokia jau nemaloni administracijos pareiga vis ir vėl priminti prenumeratoriams—skolininkams jų pareigą prenumeratą atsilyginti. Mes nesame tokie turtingi, kad galėtume iš anksto prenumeratos mokestį neatsiuntusiems Ateities siuntimą nutraukti. Mes turime kantrybės palaukti net keleta metų. Bet viskam yra ribos. Labai nemalonu mums pranešti, kad tiems Ateities skaitytojams, kurie prenumeratos nėra apmokėję už 1956—1957 metus šis Ateities numeris siunčiamas paskutinis.

Kad nesusitrugdytų vasario mėn. numerio išsiuntimas, prašome prenumeratą atsilyginti, ar bent pranešti, kad norite žurnalą gauti, skolą gi atsilyginsite vėliau. Jeigu per tris metus Ateities skaitytojas ne tik į priminimus atsilyginti prenumeratą nereaguoja, bet net nei laiškelio neparašo už jam skolon siuntinėjamą žurnalą, tai mums atrodo, kad kaž kas netvarkoj. Mes manome, kad visi, ką šis įspėjimas liečia, gerai žino, tad pavardžių tuo tarpu neskelbsime.

Administracija

DIDŽIOJI NETEISYBĖ

SIGITAS LEIMONAS

Labai dažnai spaudoj ir dar dažniau paskaitose mes girdime apie inteligentiškumo principą, ypatingai apie bendrą ir platų išsilavinimą "ne tik savo specialybėj, bet ir kitose srityse". Beveik visada yra išpeikiamas inžinerijos studentas, nes jis esąs tipiškas ir tragiškas pavyzdys siaurai išsilavinusio žmogaus. Jis yra atvaizduojamas kaip antiintelektualas, nesidomįs jokia kita sritimi, išskyrus savo, ir iš viso esąs labai nuobodus ir tamsus žmogus. (Per studento ateitininko teismą šių metų vasaros stovykloj gynėjai laimėjo bylą beveik vien dėl to, kad galėjo įrodyti, jog daugiau studentų at-kų studijuoja humanitarinius negu griežtuosius mokslus, tai yra, daugumas dar nėra per žemai nusmukę). O tuo tarpu literatūros studentas, kuris gali per dvi dienas parašyti ilgą paskaitą apie simboliką lietuvių ar bet kurios kitos tautos literatūroj, yra nurodomas kaip plačiai išsilavinusio žmogaus pavyzdys (dažniausia dėl to, kad paskaitą skaito koks literatas).

Ir kuo gi svarbesnė ar įdomesnė yra paskaita apie kokio ispano poeto metaforas už paskaitą apie naujausias fizikos ar astronomijos teorijas? Ji nėra svarbesnė. Tačiau pasiūlymas tokios temos kokiam suvažiavimui ar stovyklai sukeltų pasipiktinimą. Niekas net nedrįsta tokios temos pasiūlyti, — taip smarkiai humanitarai yra pripratinę visus klausyti ką jie nori kalbėti. O vargšai griežtųjų mokslų studentai, beklausydami sėdi, galvas nuleidę, ir nežino, nei kur dėtis, nei ką daryti: ar keisti inžineriją į prancūzų literatūrą, ar vietoj fizikos pradėti sociologiją.

Bet pažiūrėkim, ar tai, kuo mus bandė įtikinti, yra teisybė? Ar tikrai humanitarinių mokslų studentai yra plačiau išsilavinę, negu griežtųjų mokslų studentai?

Pirmiausia nuspręskim, ką mes laikom plačiu išsilavinimu. Manau, visi sutiksim, kad tai yra domėjimasis ir studijavimas ir tų sričių, kurios nesiriša tiesioginiai su kiekvieno mūsų specialybe. Tai yra kreipimas dėmesio į kitas mokslo šakas, noras pažinti visą pasaulį. Dabar, turėdami apibūdinimą ir to bendro, plataus išsilavinimo, pažiūrėkim, kokie studentai jo labiau siekia ir pasiekia.

Mano žiniomis, beveik kiekviena inžinerijos kolegija reikalauja studentus imti maždaug po vieną humanitarinį kursą kas semestrą, o dažnai leidžia jų imti ir daugiau. Fizikos, che-

LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

mijos, matematikos ir biologijos studentai studijuoja "Liberal Arts" kolegijose ir todėl ima gana daug humanitarinių kursų. Panašiai yra ir su ekonomijos, biznio ir kitų griežtųjų mokslų studentais.

Taip pat galima pastebėti, kad beveik visi griežtųjų mokslų studentai yra tiek susipažinę su menu, literatūra, filosofija, ir pan., kad gali gan gudriai pasikalbėti su tos srities studentais, o paskaitas iš tų sričių beveik visada supranta ir jomis domisi.

Dabar pažiūrėkim į humanitarinių mokslų studentus. Kokius kursus jie ima? Jų kursai beveik be išimties būna vien tik humanitariniai. Per keturis metus kolegijoj jie paima kokį vieną elementarinį fizikos, chemijos ar biologjios kursą ir gal vieną pradinį matematikos kursą, ir tuo baigiasi jų išsiauklėjimas griežtuosiuose moksluose.

O ar girdėjot kada nors kokius du sociologijos studentus kalbantis apie fiziką? Ne, nes jie beveik visiškai nieko apie tai nenusimano. Imkime dar vieną pavyzdį. Jeigu du filosofijos studentai kalbėtųsi apie Kantą, tai griežtųjų mokslų studentas, beklausydamas, galėtų sekti ir suprasti, ką jie kalba (jeigu jie patys tai supranta). Tačiau jei du fizikos studentai kalbėtųsi, nors ir paviršutiniškai, apie Einšteino reliatyvizmo teoriją, galime būti tikri, kad joks humanitaras nesupras. Aš manau, kad visi esam pastebėję, jog humanitarinių mokslų studentai beveik nieko nežino apie griežtuosius mokslus ir, kas blogiausia, net nenori žinoti.

Bet ar vien humanitarinių mokslų žinojimas sudaro platų, gilų išsilavinimą? Ar fizika, astronomija, chemija ir net inžinerija nėra neatskiriami dalykai nuo plataus išsilavinimo? Mes dabar gyvename mokslų amžiuj. Visi mokslai skverbiasi į daugelį žmogaus gyvenimo sričių ir beveik kas dieną keičia mūsų gyvenimą. Ar studentas, bet ką studijuojąs, gali save laikyti rimtai studijuojančiu, jeigu jis nežino ir nenori žinoti griežtųjų mokslų nei faktų, nei teorijų, nei metodų, nei tikslų? O turim pripažinti, kad daug humanitarinių mokslų studentų yra tokiais studentais, taip pat kaip yra ir griežtųjų mokslų studentų, kurie dar nepakankamai yra susipažinę su humanitariniais mokslais. Reikia raginti griežtųjų mokslų studentus gilintis į humanitarinius mokslus (iš tikrųjų jau yra gana daug raginama), bet taip pat nepamirškim ir humanitarinių mokslų studentus raginti susipažinti su griežtaisiais mokslais (o to iki šiol dar nebuvo daroma). Ir jei kokios srities studentai to nesieks, jie neturėtų tvirtinti, kad jie plačiai lavinasi.

PRISIMINK JAUNUOLI!

"Lietuviais esame mes gimę, lietuviais turime ir būti". Niekada šie žodžiai taip reišmingi gal nebuvo mūsų tautos gyvenime, kaip jie yra šiandien, kada mūsų tautiečiai yra prievarta išblaškyti po visą pasaulį. Juk šiandien lietuvį sutiksime visuose pasaulio kontinentuose, kur jis gyvena tarp svetimųjų, veikiamas jų papročių, kalbos, mokyklos ir tikėjimo. Net ir pačioje mūsų mielojoje tėvynėje jis nėra pats šeimininkas. Jam ir ten yra svetimųjų prievarta kišami svetimi dievai. Mielieji draugai ir draugės, mes visi gerai žinome, kad esame lietuviais, bet šiandien didžiausias mūsų gyvenime klausimas prieš mus stovi, kaip turime ir išlikti jais. Pažvelgę į mūsų istoriją, mes pamatysime, jog lietuviai didvyriškai kovojo ginklu už Lietuvos laisvę, kad jie išliktų lietuviais. Daugybė iš jų paaukojo gyvybes tam tikslui. Prisiminkime tik, kad ir Mindaugo, Vytauto, mūsų nepriklausomybės kovų laikus ir dar taip nesenai mūsų partizanų karžygišką pasiaukojimą mirti už Lietuvą ir už išlikimą lietuviais.

Tačiau mes dabar gyvename laisvajame vakarų pasaulyje, kur niekas mus nevaržo mūsų tikėjimo, kalbos ir kultūrinės mūsų laisvės. Todėl, atrodo, kad mums daug mažesnio pasiaukojimo ir pastangų reikia padėti, kad išliktume lietuviais, negu mūsų žuvusiems tautos didvyriams reikėjo. Tik parodykime gerą valią, kalbėkime tarp savęs lietuviškai, lankykime savo lietuvišką bažnyčią, lietuviškas organizacijas ir, kad ir tarp komikų lapų, nepamirškime savo gimtosios kalbos ir papročių. Kovokime už mūsų brangiąją tėvynę ir lietuviais išlikimą tais ginklais, kurie yra mums likę ir kurių niekas negali sunaikinti, — mūsų lietuviškosios dvasios ir kultūros ginklais.

Tad broliai —sesės, lietuviais esame gimę, lietuviais turime ir išlikti.

Kęstutis Raudys

(Iš Toronto moksleivių at-kų laikraščio "Pirmyn, Jaunime")

studentų ateitininkų sąjunga

PENKIASDEŠIMT DEVINTIEJI METAI CHICAGOJE

Metų metais iš eilės studentai ateitininkai Chicagoje ruošia visuomenei Naujųjų Metų sutikimo balių. Jis taip įėjo įprotin, kad net nei kalbos nebūna, kur kitur sutikt naująjį "kūdikį". Šiais metais net ir pats SAS CV pirmininkas su savo palydovais nutarė, kad visgi Chicagos "kūdikiai" jiems labiau prie širdies ir atvažiavo juos sutikti ne kur kitur, bet Chicagoje.

Šio tradicinio baliaus ruošimu dažniausiai rūpindavosi Pranas Povilaitis su draugovės narių pagelba, tačiau jau keletą metų iš eilės nusibodo jam tuos "kūdikius" sutikti (jau užaugo, turbūt, tie, kuriuos sulaukė) ir užtai šiais metais turėjome progos pamatyti naujo talento gabumus, būtent: Rimo Rudžio (rudas "kūdikėlis" gimė oi). Tikrai neapsakomai energingai ir kruopščiai jis atliko šias pareigas. Kartu su draugovės pirmininku Jonu Kučėnu linksmas dainas traukdami, butelius į barą kraudami ir svečius už stalo susodindami, vos kvapą atgaudami, galų gale beveik nebepaeidami, buvo draugovės nariams paskatinimo pavyzdys nenuleisti rankų iki darbo galo.

Taip galais negalais salės sienos pradėjo varpais skambėti, pušimis apželti. Ant stalų žvakės kaip grybai išdygo, šampano taurės išsirikiavo, kėdės į vietas susivaikštė, valgiai susipjaustė, apsipuošė, susirūšiavo ir subėgo į lentynas. Broniaus Jonušo orkestras, lyg iš dangaus, ant scenos atsirado ir pradėjo linksminti. Svečiai prie savo staliukų iš intuicijos susisėdo, šoko, valgė, gėrė ir dainavo. Jaroševo kvartetas, laikui atėjus, susiprato ir padainavo, o visi jiems paplojo. Ir taip vėl toliau viskas savaime darėsi, kol dvyliktos valandos varpai, sirenos, laikrodžiai, dūdos ir taurės suskambėjo, tada savaime niekas nebevyko — vieniems kitus reikėjo sveikinti. O koks džiaugsmas, tokia laimė, kad net kai kurie po tris kart sveikinosi (be abejo, visi geri dalykai po tris). Ir taip vėl visi šoko, juokavo gardžiavosi ir džiaugėsi linksmybės sukūryje.

Svečiams išsiskirsčius, salė pati susitvarkė, indai susiplovė, į dėžes sužingsniavo, viskas nurimo — aprimo iki sekančiųjų Naujųjų Metų.

Visi dabar džiaugėsi, kad Naujieji Metai taip puikiai pasisekė tikėdami, kad sekantieji dar linksmiau ir džiaugsmingiau praeis.

Vasara

ŽYGIUOJA KAREIVIS PER SMĖLĮ

Du Chicagos ateitininkų draugovės veiklūs nariai išvyko atlikti savo prievolę. Tai mums gerai pažįstamas Romualdas Kriaučiūnas ir Ričardas Ukrinas. Tuo tarpu abu yra Fort Lenard, Missouri. Švenčių proga buvo grįžę namo, bet kaip jaunas mėnulis pasirodė ir vėl dingo. Jų atsisveikinimo proga susirinkime buvo jiems padainuoti kupletai. Čia pora eilučių iš jų:

Kolega, Romai, tau išvažiavus,
Veiklos karalių mes prarasime.
Gyvoj kalboje ir mūs spaudoje
Tavo minčių mes pasigesime.

Kol. Ričardui Ukrinui buvo skirti šie žodžiai:

Norim tikėti, kad mūs poetas
Ir varge, skurde eiles kurs toliau
Oi lylia lylia, oi lylia lylia,
Su nauju glėbiu grįš jisai vėliau.

Nežinia, ar "Ateities" lapai juos pasieks ar ne, bet bent paskaitę šias eilutes, pamatys, kad mes jų vis nepamirštame ir laukiame sugrįžtant.

Ruduo

CHICAGA

Šaltas ir snieguotas trečiasis advento sekmadienis nepabaidė Chicagos studentų ateitininkų važiuoti į Šiluvą — pas T.T. salezietius keletos valandų susikaupimui.

Dieną pradėjome mišiomis, kurias aukojo Tėvas A. Sabaliauskas, SDB. Vėliau jis pravedė ir konferencijas. Jis pastebėjo nemažai trūkumų pas studentus ateitininkus, ypač kur paliečiamos pareigos. Apsileidžiama darbe, nespinduliuojama krikščioniška meile. Prisiminė ir krikščionišką auklėjimą šeimose, kur tėvai neįkvėpia didesnio religingumo. Todėl iš ateitininkų tarpo neatsiranda pašaukimo į vienuolių gyvenimą, o kai jaunuolis turi tokį pašaukimą, tėvai dažnai net trugdo. Tėv. A. Sabaliauskas savo konferencijas baigė tokia mintimi; nesvarbu, kur būsi — sukrikščionink kiekvieną darbą bei veiksmą.

Konferencijų tarpe buvo leidžiama rogutėm važinėti ir žaisti pingpong. Nors ir ne visą laiką rimtai laikėmės, bet vistiek parsivežėm naudingų minčių bei naujų pasiryžimų.

V. D.

Žiemos stovyklai pasibaigus ir Naujus Metus sutikus, pirmasis susirinkimas įvyko sausio 4 Jaunimo Centre. Buvo mišios, agape su linksmom dainom.

Susirinkimui buvo pakviesta pirmininkauti P. Žumbakis ir sekretoriauti A. Damašiūtė. Referatą "Sukilėlis ir apaštalas" skaitė A. Liulevičius. Pradžioje apkaltinta praėjusių šimtmečių pagrindinės mintys bei idėjos ir privesta prie dvi-

Po pusryčių dainuoja "Suk, suk ratelį" Nuotr. A. Viliušio

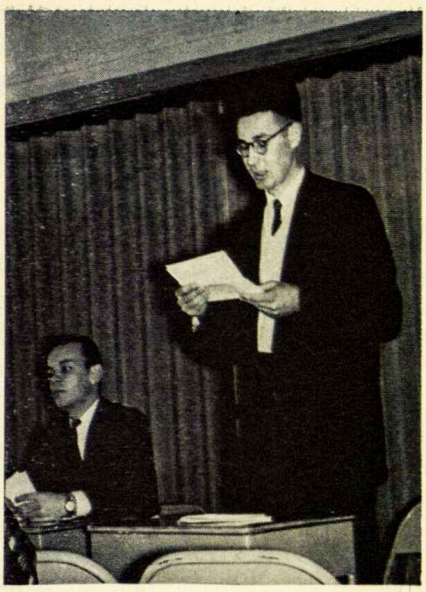

A. Liulevičius skaito referatą.

dešimtojo amžiaus, kuriame vyrauja pragmatizmas ir optimizmas. Kaip tai liečia mus ir ką mes turime daryti? Sukilti ir priešintis ar apaštalauti? Geresnis kelias — apaštalavimas. Tai savo gyvenimo tvarkymas pagrįstu tikėjimu.

Koreferatą skaitė B. Lukoševičius. Jo iškelta mintis: kodėl nesame apaštalais arba tokiais, kokiais norėtume būti. Dvi pagrindinės blogybės mums to neleidžia —tai perdėtas individualizmas ir dvasinis sumenkėjimas.

Referatams pasibaigus buvo diskusijos.

Pranešimą apie žiemos stovyklą prie Caberfae, Mich., padarė G. Baliūnaitė. Naujų Metų sutikimo pasisekimą išdėstė S. Rudys, kuris padėkojo visiems dirbusiems, ypač J. Kučėnui. Draugovės pirmininkas prašė reaguoti į Life žurnalo 1958.12. 15 numerį, kuriame pasisakoma, kad Lenkijai atiduotinas Vilnius, jei Rytų Vokietija gaus Sileziją, kuri dabar priklauso Lenkijai.

Susirinkimas baigtas ateitininkų himnu.

V. D.

PUTNAMAS

Rudens lapams žaidžiant, Putnamo studentės ir moksleivės ateitininkės sukvietė svečių į savo pastogę bendrai pasidžiaugti šiuo gražiu metų laikotarpiu. Palinksminti suvažiavusius ir atžygiavusius buvo suruošta muzikos — literatūros programa pritaikyta prie bendros vakaro temos — "Rudens lapų paunksmėje".

Kadangi rudens nuotaiką kiekvienas saviškai interpretuoja, šiai progai buvo išrinktos trys geriausios kompozicijos, vaizduojančios skirtingus rudens aspektus. M. Eidukevičiūtei ruduo priminė valdovą, ateinantį valdyti pasaulį, tad jos kūryba vadinosi "Karalius". Žmogaus jausmai gamtoje buvo vaizdžiai aprašyti R. Durickaitės kūryboje "Rudens diena ir naktis". "Ruduo mieste" vaizdavo vieno žmogaus reakciją šiam metų laikotarpiui mieste, kurį parašė G. Pauliukonytė.

Savo kūrybą — eilėraščius skaitė R. Danilevičiūtė ir T. Ivaškaitė "Rudens lapas" ir "Ruduo mano širdyje". Savo sugebėjimais muzikos srityje pasireiškė A. Ramanauskaitė su "Over the Waves" valsu, Juventino Rosas ir M. Narkutė išpildė "Sonata Quasi una fantasia", Op. 27, no. 2, L. Beethoven.

L. Vasiliauskaitės paruoštą "Rudens lapo" baletą vaizdžiai išpildė T. Petrikonytė, akompanuojant M. Narkutei.

Šį vakarą pirmą kartą teko išgirsti studenčių chorą, kuris sudainavo keturias dainas: "Ko vėjai pučia", liaudies daina; Chopino "Ruduo" su atatinkamais žodžiais; Čiurlionytės "Rudenėlis" ir J. Gaidelio "Tėviškės vakarai". Chorą paruošė ir jam akompanavo ses. M. Bernarda.

Po šios programos visi svečiai susirinko į Raudondvario salę, kur jų laukė užkandžiai ir šokiai, palydimi P. Pauliukonio "orkestro". Šokiai buvo įvairūs. Be visur gerai žinomų dar buvo ir vardų, lėlių, bei obuolių šokiai, kurie visiems labai patiko.

Jaukioj rudeninėj nuotaikoj praėjo vakaras ir, išsiskirstydami svečiai, žadėjo vėl greit apsilankyti.

Gruodžio 5 d. įvyko Putnamo studenčių at-kių susirinkimas. Trumpai peržvelgus einamuosius reikalus, sekė svarbiausias susirinkimo punktas — paskaita.

Paskaitą skaitė draugovės dvasios vadas kun. V. Cukuras, tema "Nekaltai Pradėtoji ir tyla".

Tyla dengia pasaulį. Ji buvo prieš žmogų ir yra viršum žmogaus. Ji yra tarsi jūra, ant kurios remiasi laikas. Joje Dievo sutverta saulė, mėnulis, žvaigždės, pasaulis ir žmogus.

Tylą sunku apibrėžti, paaiškinti, tačiau ją išryškina žodis. Žodis, kyląs iš tylos, yra svarus, reikšmingas. Tuo tarpu tuščias plepėjimas nepadaro didelio įspūdžio, nes tai yra žodžio laužymas. Šių dienų pasaulyje nuolatinis triukšmas, rėkiančios radijo ir televizijos reklamos, uždusina tylą, ir tie garsai nesudaro gilaus įspūdžio, nes jie nėra kilę iš tylos.

Čia reikia skirti buities tylą — žemiškąją ir dieviškąją. Žmogus randasi tarp jų, o Marija jas abi riša. Ji, iš visų Dievo tvarinių labiausia buvo persiėmusi šia dieviškąja tyla. Dėl to jos kiekvienas žodis buvo svarus — atmintinas. Šventajame Rašte retai randame Mariją, kaip istorinį asmenį, kalbant. Pirmieji jos žodžiai buvo per angelo apsireiškimą. Ji viešai išreiškė sutikimą su Dievo valia. Kitas momentas — Kanos vestuvės. Čia ji išryškėja kaip žmogus — motina. Bet Kristus pasireiškia ne tik kaip sūnus, bet ir kaip Dievas.

Marija mokėjo tylėti; tyla apvaisino jos vienybę. Ji mylėdama skendo tyloje, užtai ji buvo didi. Žmonės, kurie trokšta artėti prie Dievo, ieško tylos. Dėl to mažai kas iš didžių šventųjų paliko tomus raštų. Genijai ieško tylos savo kūrybiniams darbams. Beethovenas sukūrė savo garsiausius kūrinius kada buvo kurčias — skendo tyloje.

Tyla plaukia iš Evangelijos. Todėl ji nepraranda savo vertės, nes jos žodžiai kyla iš tylos. Tylėjimas yra būtina žodžio gyvybės sąlyga, ir žodis turi nuolatos grįžti į tą tylos okeaną, kad neprarastų savo vertės. Šis tylos fenomenas nuolatos gaubia Mariją, užtai ji tokia kilni, jungianti savyje žmogiškąją ir dieviškąją tylą".

Susirinkimas baigtas malda.

G. Pauliukonytė

CLEVELAND

Clevelando draugovei vadovauja šiais metais pirm. R. Laniauskas, vicepirm. A. Balčiūnaitė, I sekr. A. Barzdukaitė, II sekr. V. Žilionytė, ižd. R. Apanavičius, koresp. I. Stasaitė.

Sausio 11 R. Apanavičiaus bute įvyko draugovės susirinkimas. Pirm. R. Laniauskas išdėstė šių metų veiklos programą, kuri susirinkusiųjų su pataisomis ir pastabomis buvo priimta. Veiklos programoje šiais metais numatyta: talkininkauti Ateities klubui ruošiant blynų vakarą, suruošti koncertą bei minėjimą, rekolekcijas, vasaros metu numatoma išvyka kas antrą susirinkimą skaityti po paskaitą ar referatą.

Ingrida Stasaitė

HAMILTON, ONT., KANADA

Kristaus Karaliaus šventės minėjimą spalio 26 d. surengė Hamiltono ateitininkai. Minėjimą atidarė kuopos pirmininkas J. Pleinys, pakviesdamas paskaitai kun. B. Pacevičių iš Toronto. Meninę dalį išpildė kun. B. Jurkšos vedamas mišrus choras, tautinių šokių grupė, vadovaujama G. Breichmanienės, ir Silvijos Martinkutės deklamacijos. Į minėjimą atsilankė apie 200 žmonių. Minėjimas praėjo labai puikiai.

Hamiltono vyr. at-kų kuopos susirinkimas įvyko lapkričio 9 Aušros

Vartų parapijos salėje. Paskaitą skaitė kun. dr. J. Gutauskas, supažindindamas dalyvius su dviem svarbiais įvykiais Lietuvos katalikams: kova su protestantizmu ir kova su provoslavija.

Paskaitininkas labai vaizdžiai nupiešė tų kovų eigą ir jų sąlygas, kaip lietuviai katalikai grūmėsi su šiais galingaisiais priešais Lietuviai katalikai be vidurinių ir augštųjų mokyklų, be katalikiškosios inteligentijos turėjo kovoti prieš gerai organizuotą ir dvarininkų palaikomą naują srovę — protestantizmą. Ši kova lietuviui katalikui baigėsi visišku laimėjimu. Nelengvesnėse sąlygose teko grumtis ir su provoslavija. Juk tada kiekvienas vyskupų bei kunigų veiksmas buvo sekamas, klierikų skaičius apkarpomas, mokyklos rusinamos ir provoslavinamos, vienuolynų veikimas sustabdomas, bet lietuvis katalikas irgi išėjo iš tų kovų su visišku laimėjimu.

Paskaitininkas trumpai peržvelgė tremtinių ir okupuotos Lietuvos religinę padėtį ir priėjo išvados, kad lietuvių tauta ir šį kartą liks katalikiška, ir gudriausi komunistų metodai nepalauš lietuvio ryžtingumo šioje kovoje.

Klausytojai, kurių buvo nemažas skaičius, buvo dėkingi kun. dr. J. Gutauskui už šią įdomią paskaitą bei dvasinį sustiprinimą.

Po paskaitos sekė trumpas kuopos pirm. J. Pleinio pranešimas apie nuveiktus bei vykdomus kuopos valdybos darbus.

Literatūros vakaras — koncertas, ruoštas Hamiltono at-kų lapkričio 22 d., praėjo su dideliu pasisekimu. Dalyvavo apie 400 žmonių.

Akt. H. Kačinskas skaitė "Šv. Kazimieras" — A. Rūko, H. Radausko kūrybą, A. Gustaičio "Nuosmūkį" — feljetoną. Sol. Pr. Bičkienė be lietuvių kompozitorių kūrinių išpildė G. Puccini, Massenet ir A. Poncielli arijas iš operų.

Rašytojas P. Jurkus paskaitė savo novelę "Kepurę" ir baladę "Mėnuo saulužę vedė".

Humoristas — poetas A. Gustaitis savo gražiu humoru daugiausia palietė tremties gyvenimą.

Šis literatūros vakaras Hamiltone buvo pirmas, bet praėjo su pasisekimu, palikdamas dalyviams gražų prisiminimą ir papildydamas mūsų širdis meno vertybėmis.

Dalyvis

Hamiltono ateitininkai iškyloje prie Webster Fall .

Nuotr. G. Latauskaitės

Iš BALTIMORĖS SENDRAUGIŲ VEIKLOS

Visų Baltimorės at-kų bendra metinė šventė jau kelinti metai švenčiama Kristaus Karaliaus šventėje. Praėjusių metų šventėje pagrindinę kalbą pasakė dr. Viliamas. Pasveikindami naujai pasižadėjimą davusius moksleivius dar žodį tarė: dvasios vadas kun. K. Pugevičius, moksleivių kuopos pirm. A. Radžius, stud. d-vės pirm. J. Pukelis, sendr. pirm. C. Surdokas, vašingtonietis J. Vitėnas, pitsburgietis J. Dėdinas, bendruomenės apylinkės vicepirm. Šilgalis, "Ramovės" pirm. J. Jakubauskas, ir kat. moterų būrelio pirm. M. Noreikienė.

Poetas Kazys Bradūnas šventės dalyviams paskaitė savo naujausios poezijos eilėraščių ciklą, o moksleiviai atliko savo meninę dalį.

Savo susirinkimuose sendraugiai dažniausiai gauna progos susipažinti su aktualesnėmis akademinio pobūdžio problemomis, o taip pat su lituanistiniais, kultūriniais, visuomeniniais bei pasaulėžiūriniais klausimais. Paskutiniaisiais metais sendraugiams yra kalbėję: Tėv. dr. V. Gidžiūnas, kun. K. Pugevičius, dr. S. Andukas, kalb. L. Dambriūnas, dr. R. Zalubas (talkinamas A. Radžiaus) dr. Č. Masaitis ir K. Bradūnas.

Paskutiniu laiku kiek atslūgęs skyriaus veikimas po Naujų Metų, tikimasi, vėl įeis į įprastas vėžes. Be to, šiais metais sukanka dešimtmetis nuo Baltimorės at-kų veikimo pradžios. Dešimtmetį planuojama tinkamai paminėti.

Sendraugiai yra atstovaujami ir įvairiuose tarporganizaciniuose junginiuose. Pvz. Baltimorės Lietuviškų Organizacijų Taryboje jau keleri metai sendraugius sekmingai atstovauja J. Ankus ir S. Balčiūnas. Baltimorės Lietuvių Tautiškam Knygyne —Kazys Bradūnas. Su Balfo skyriumi ryšius palaiko A. Lažaitis. Balfo valdyboje yra J. Ankus. Be to, sendraugiai dirba šeštadieninėje mokykloje, bendruomenės apylinkės valdyboje ir įvairiuose kituose vienetuose.

Sendraugiai taip pat globoja ir moksleivius at-kus. Vyresniųjų būrelį — C. Surdokas, jaun. bern. būrelį —A. Radžius. Jaun. merg. būrelį globoja stud. B. Bogutaitė.

J. Surgaila

Literatūros vakaro dalyviai: muzikas P. Tyman, sol. P. Bičkienė, akt. H. Kačinskas, rašyt. A. Gustaitis, rašyt. P. Jurkus.

Nuotr. J. Miltenio

MA SĄJUNGOJ

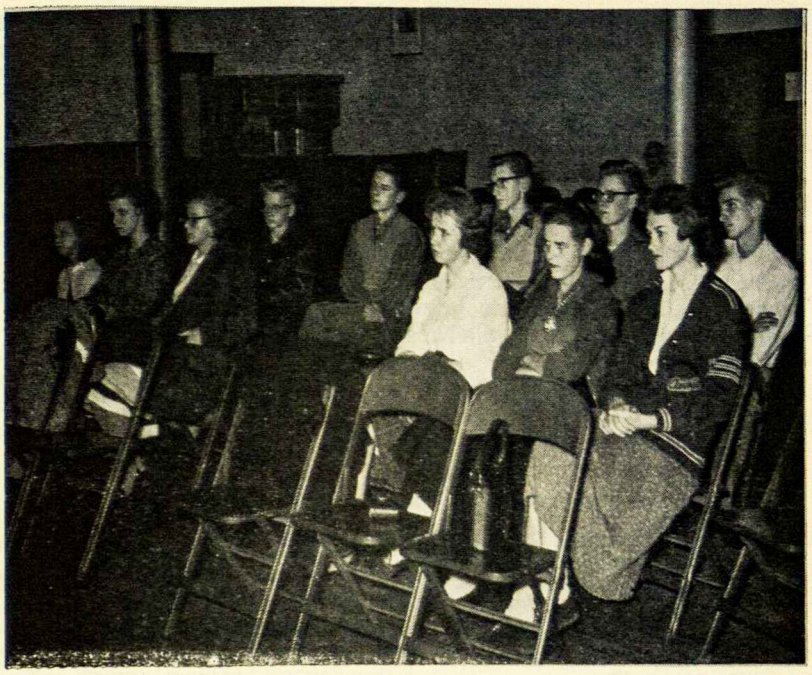

Kun. dr. J. Bičiūnas (kairėje), iš Romos, Brighton Park, Chicagoje, vyresniesiems ateitininkams moksleiviams skaito paskaitą. Dešinėje — moksleiviai paskaitos metu.

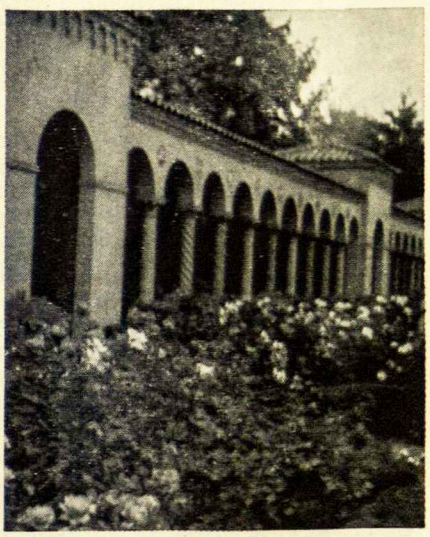

šitam koridoriuje yra parašyta Sveika Marija lietuviškai.

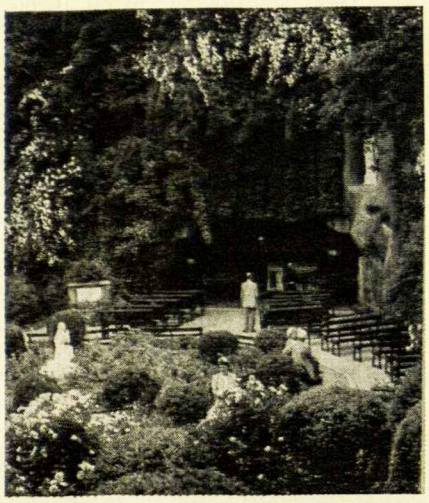

Liurdo grota pranciškonų vienuolyne Washingtone.

Prie naujai statomo Amerikos katalikų universiteto.

BALTIMORĖ

Prof. Šalkauskio moksleivių kuopoj

Baltimorės moksleiviai ateitininkai pagerbė Kristų Karalių Jo šventėje bendrai su studentais ir sendraugiais priimdami komuniją. Tai buvo diena, kurioje Baltimorės ateitininkai šventė savo metinę šventę. Šventė pradėta bendrais pusryčiais. Po pusryčių pradedant rimtąją minėjimo dalį paskaitą skaitė dr. V. Viliamas. Jam pabaigus, buvo įnešta kuopos vėliava ir duodami pasižadėjimai. Jaunesniojo moksleivio at-ko pasižadėjimą davė: Nijolė Meidūnaitė, Algis Ankus, Jurgis Bradūnas, Augustinas Uleckas. Vyresniojo moksleivio at-ko pasižadėjimą davė Eugenijus Šilgalis. Juosteles ir ženkliukus prisegė dr. Viliamas ir . E. Masaitienė.

Meninėje dalyje naujieji at-kai perskaitė savo rašinėlius; "Kodėl aš noriu būti ateitininku?". Toliau Jurgis ir Elenutė Bradūnai padainavo pora dainelių, o paskui sekė jaunesniųjų mergaičių eilėraščiai ir dainos.

V. Noreikaitė

Iš vyresniųjų moksleivių būrelio veiklos

Prieš metus susidaręs atskiras vyresniųjų moksleivių būrelis šiais mokslo metais savo veikimą toliau

Baltimorės ateitininkai prie Lietuvos atstovybės Washingtone. Jų tarpe— atstovas J. Kajeckas.

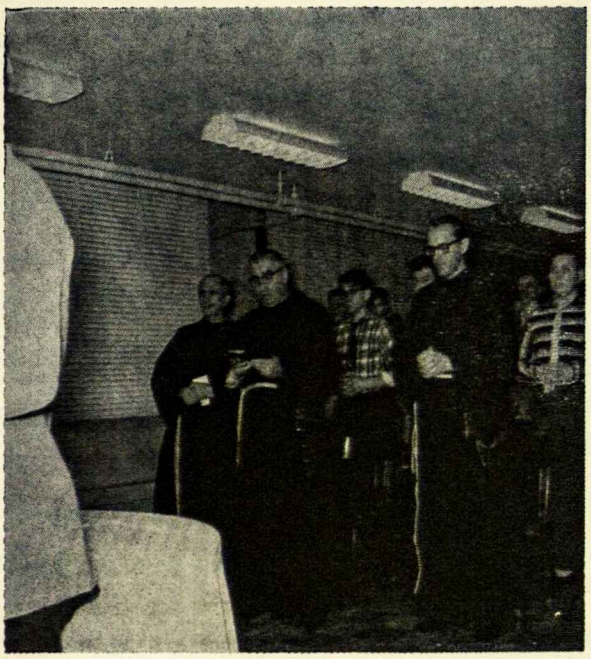

Malda pradedamas Marijos minėjimas.

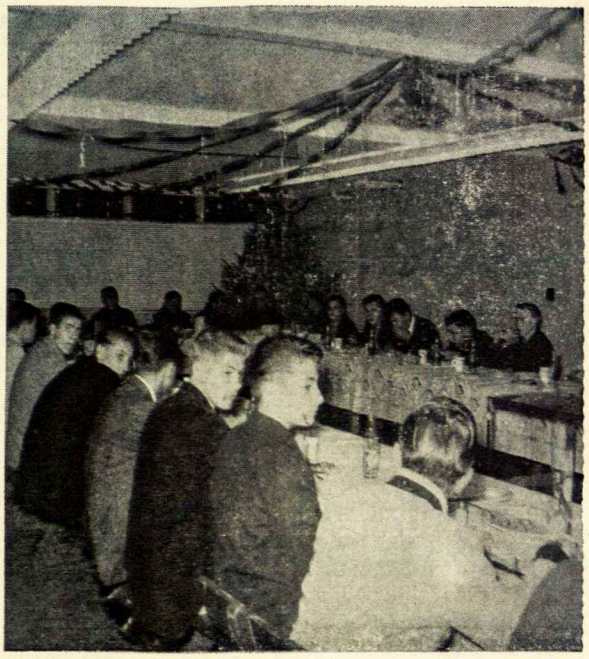

Kalėdų eglutė.

KENNEBUNKPORT, ME.

Marijos minėjimas

Marijos metams baigiantis, gruodžio 13 Pranciškonų gimnazijos mokiniai, ateitininkų inicijatyva, suruošė jubiliejinių Marijos metų minėjimą. Minėjimas buvo sukoncentruotas apie Marijos garbinimą, jos šventoves ir apsireiškimus Lietuvoje. Remigijui Sužiedėliui atidarius minėjimą, gimnazijos rektorius sukalbėjo maldą į Šiluvos Mariją. Visą minėjimo programą išpildė patys mokiniai. Stasys Dėdinas skaitė referatą "Marija Lietuvoje", o R. Sužiedėlis — "Marijos apsireiškimas Šiluvoje". Romanas Mureika perskaitė Leonardo Andriekaus eilėraštį "Sopulingoji Motina", Eugenijus Grebliūnas padeklamavo Bernardo Brazdžionio "Rarotų giesmė" ir Raimundas Graudušis paskaitė Jono Biliūno "Piestupys". Tada Tėv. V. Gidžiūnas nušvietė daugiariopą minėjimo naudą ir paaiškino advento rarotų reikšmę lietuviams. Minėjimas baigtas giesme "Marija, Marija".

Kalėdų eglutė

Prieš Kalėdų atostogas gimnazijos vadovybė kartu su mokiniais suruošė Kalėdų eglutę. Eglutės programa vyko vakarienės metu prie gražiai papuoštų stalų. Tautiškų spalvų ornamentais dekoruotoje valgykloje buvo pastatyta graži Maine miškų eglutė, o šalia jos Betliejaus kūtelė su prakartėje gulinčiu Kūdikėliu. Šventiškoje nuotaikoje vaišėse dalyvavo visi gimnazijos mokytojai, auklėtojai ir mokiniai. Gimnazijos rektorius trumpu žodžiu pasveikino su Kalėdų šventėmis ir palinkėjo linksmų atostogų. Po vakarienės sekė programa, kurioje įdomiausias punktas buvo kalėdinių dovanų dalinimas, kai draugai draugams dovanojo tokias dovanas, kurios išreikšdavo kokią nors komišką apdovanotojo ypatybę ir sukeldavo daug juoko.

Romanas Mureika

---

plečia. Jau turėta 3 susirinkimai. Pirmame susirinkime buvo išrinkta būrelio valdyba iš pirmininko Alfredo Kudirkos ir sekretorės Danutės Veliuonaitės. Dabar būreliui taip pat priklauso: Rita Bačianskaitė, Petras Bakanauskas, Jonas Boguta, Kęstas Česonis, Genė Drazdytė, Roma Kudirkaitė, Laima Kudirkaitė, Stefa Kudirkaitė, Rūta Paštašauskaitė, Gražina Nastopkaitė, Augis Šilgalis Aleksandras Radžius, Juozas Ryckis ir Algis Petrusevičius.

Antrajam susirinkime buvo priimti būrelio veiklos planai. Susirinkimus darysime kiekvieno mėnesio paskutinį sekmadienį. Susirinkimai paprastai daromi privačiuose butuose.

Trečiajam susirinkime Genė Drazdytė skaitė referatą: "Kaip reikia elgtis susirinkimuose". Be to, buvo sudainuota keletas dainų. Susirinkimas baigtas kukliomis vaišėmis.

Alfredas Kudirka

TORONTAS

1958 m. lapkričio mėn. 30 d. moksleivių ateitininkų susirinkime dailininkas Telesforas Valius skaitė labai įdomią paskaitą apie modernųjį meną. Paskaita sukėlė didelio susidomėjimo ir diskusijų. Visa eilė T. Valiaus atsineštų paveikslų padėjo klausytojams geriau suprasti įvairias modernaus meno šakas.

Nuo praėjusių metų rugsėjo mėnesio kuopa leidžia neperiodinį laikraštuką "Pirmyn, jaunime!". Š. m. sausio mėn. pradžioje pasirodė jau 3-čias laikraštėlio numeris. Redakcinį kolektyvą sudaro A. Kuolaitė, D. Gotceitaitė, J. Treigys.

Jaunesniųjų ateitininkių kuopelę globoja Nekalto Prasidėjimo Seselės : Ses. M. Margarita, Ses. M. Loreta ir Ses. M. Jonė. Jaunučių berniukų vadovas — Vytautas Bireta.

T. R.

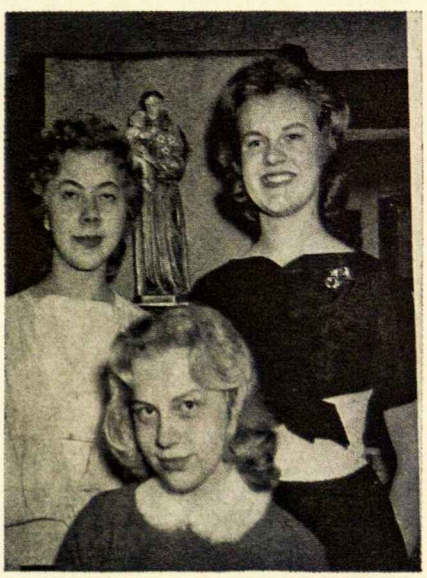

Toronto moksl. at-kų kuopos valdyba. Sėdi A. Kuolaitė — pirm., stovi D. Gotceitaitė — sekr. ir V. Simanavičiūtė — ižd. Nuotraukoje trūksta vicepirm. J. Treigio.

III. ALGIRDAS IR KĘSTUTIS SU BIRUTE

Agis Citrina

Algirdas ir Kęstutis gyveno gana senai. Tais laikais Lietuva buvo pilna senoviškos atmosferos, ir tai labai padėjo žmonėms kvėpuoti.

(Po šios įžangos pradėsime rašyti faktus).

Abu broliai, būdami dar maži, vakarais dažnai sėdėdavo pilies salėje ir klausydavo Dainavos šalies senų žmonių padavimų. Kai truputį paaugo, jie išbėgdavo į kiemą ir klausydavo jaunų žmonių anekdotų. Už tai jie būdavo sunkiai mamos baudžiami. Tačiau ji nežinojo, kad ir seni žmonės neblogų papasakodavo.

Suaugęs Kęstutis labai mėgo jodinėti prie Baltijos jūros kranto, kur vieną kartą jis susitiko vaidilutę Birutę. Kai ją vedė, jis nustojo jodinėti prie jūros, nes žmona bijojo, kad kokios kitos vaidilutės nesutiktų. (O po jų susitikimo labai daug vaidilučių pradėjo pajūriu vaikščioti). Ji Palangoj net susipylė kalnelį, kad iš toliau matytų, ką Kęstutis veikia.

Kęstutis Birutę vedė 1340 metais, bet istorija rašo, kad jis tai padarė 1341 metais. Šis nesusipratimas įvyko dėl to, kad Kęstutis nelabai uoliai mokėsi istorijos ir per klaidą vedė metus per anksti.

Birutė gyveno mergaitėms labai puikiame laikotarpy. Tada visos Lietuvos mergelės rovė linelius, pynė vainikėlius, sėmė vandenėlį, girdė žirgelius (kartais ir bernelius), graudžiai verkė ir su pikta anyta barėsi. Tačiau Birutė buvo kitokia. Ji buvo vaidilutė, vaikščiojo pajūriu ir tekėjo už Kęstučio. Todėl kitos mergelės dar graudžiau verkė.

Visi lietuviai turėtų džiaugtis, kad Birutės vardas buvo Birutė. Išsivaizduokit, kas būtų buvę, jeigu jos vardas būtų kitoks, pav. Ezmeralda? Ar kas važiuotų į Palangą aplankyti Ezmeraldos kalnelio? Ar kas valgytų "Ezmeraldos" saldainius? Ką berniukai darytų, jei ketvirtis mergaičių būtų Ezmeraldos? Ką būtų Kęstutis daręs? (Čia noriu atsiprašyti visų mergaičių, vardu Ezmeralda. Jūsų labai gražus vardas).

Kęstutis buvo labai geras riteris ir labai mandagus. Jis, prieš puldamas kryžiuočius, pasiųsdavo jiems savo kardą ir paklausdavo, ar jis jiems nesudarys nepatogumo, jei tą ir tą dieną puls. Gavęs teigiamą atsakymą, jis puldavo. Negavęs atsakymo, irgi puldavo — pamokyti mandagumo. Galima sakyti, kad Kęstutis išrado vizitines korteles ir lietuvišką politinį mandagumą.

Algirdas buvo irgi labai žymus žmogus, nes buvo Didysis Lietuvos Kunigaikštis. Jis mėgo jodinėti, klausytis liaudies dainų (kai niekas neklausydabo, ir pats padainuodavo), valgyti raugintus kopūstus, turėti ruses žmonas ir belstis į miestų vartus.

Vieną kartą jo žmona sumanė jam paruošti rusiškus pietus, bet receptą buvo palikusi Maskvoje, todėl pasiuntė Algirdą jį atnešti. Nenorėdamas vienas joti, Algirdas pasiėmė dalį savo kariuomenės (didesnę dalį), prižadėjo jiems gerus pietus ir nujojo į Maskvą. Prijojęs prie Maskvos vartų, jis pasibeldė, bet gyventojai manė, kad jis nori pulti, ir neįsileido. Algirdas niekaip negalėjo jų įtikinti, kad jis tik recepto nori. Iš pradžių, pagalvojęs ką žmona pasakys, kai be recepto grįš, norėjo sugriauti pilį, tačiau paskui nusprendė nekariaut, nes mūšis vistiek jam apetitą sugadintų. Jis grįžo į Vilnių ir valgė raugintus kopūstus.

Po kiek laiko jis vėl prijojo prie Maskvos ir dėl ko tai į vartus beldėsi, bet maskviečiai jo ir šį kartą neįsileido ir dar jį praminė naktibalda, kad jiems miegot neleidžia.

Tačiau yra įrodymų, kad Algirdas buvo net už Kęstutį mandagesnis. Pav. 1345 m. Algirdas su didele kariumene įsiveržė į Livoniją ir "buvo apsupęs net Rygą, tačiau, nenorėdamas gadinti santykių su rygiečiais, jos neėmė". (Šapoka, Lietuvos istorija, p. 81).

VAKARAS PRIBAIGĖ

Iš romano "Kada ji kelias, nežinia"

Plunksna Graužytė

Prieš pora minučių grįžau iš šauniausio "klumpių sunešimo". Ne, ne klumpių, tiksliau spindinčių, įvairiaspalvių batukų, ilgais sijonais ir trumpomis bliuskelėmis suknių, besiliejančių taurių bei tuštinamų vyriškų kišenių maišaties. Buvo baisiai smagu. Visą naktį spiegė orkestras pačias moderniausias melodijas, o aš šokau ir šokau nejausdama kojų naujuose bateliuose. Pradžioje vos galėjau pajudėti iš skausmo, bet vėliau nejaudino net stipriausias partnerio užmynimas. Buvau užsivilkusi ilgą suknią, rudą, kaip šokoladinis pudingas, plačių plačiausiu sijonu. Tik viršus išėjo šiek tiek mažokas, nes sijoną pasiuvus, medžiagos neišteko. Bet Ričardui patiko. Visą vakarą siurbė mane žvilgsniu lyg itališkus makaronus.

— Tavo akys rudos, kaip laukinės blakės — pasakė. Ne kaip suknelė ar šokoladinis pudingas, kurį taip mėgstu, bet laukinės blakės. Koks jis originalus! Draugių lūpomis byra pavydas, kad draugauju su Ričardu. Tos vėplos tik nesupranta jo, dėl to šneka. Aš ir pati kartais nelabai suprantu, dėl to pripratau su savimi nešiotis mažą, kišeninį žodynėlį.

Nuspiriu batus į pastalę. Kokie jie apmindyti, o išeidama pirmą kartą apsiaviau. Gaila dešimties dolerių. Turėčiau pasidėti suknią, tik negaliu pati atsisegioti nugaros, o mama seniai miega, dėl to drybsau minkštasuolyje puošniai pasirengusi, dar kartą prisimindama buvusį vakarą.

Manau, kad Ričardui aš geriau patinku negu naujoji suknia. Juk buvo jos net nematęs, kai pakvietė į šokius. Salėje teko susitikti vieną mano draugę, kuri sukosi aplinkui tarsi lapė, kad tik Ričardas eitų nors vieną šokį pašokti, o jis šypsojosi ir gana. Aš tvirtai tikiu, jog nėjo, nes norėjo būti su manimi, o ne dėl to, kad šokti nemoka.

Grįžome namo taksyje, nes jo automobilis atsisakė važiuoti tiesiai. Turėsiu priminti Ričardui, kad mašiną būtinai susitaisytų, nes už taksį visada negalėsiu mokėti. Visu keliu mano svajonių riteris snaudė galvą ant mano peties pasidėjęs. Jaučiausi nepaprastai laiminga, nors jo trumpai kirpti plaukai dūrė į

ŠACHMATAI

Rašo K. MERKIS

• 15-metis amerikietis Bobby Fischer iš Brooklyno stebina pasaulį. Jis yra vienintelis, gavęs tokiame amžiuje didmeisterio titulą. Šiemet jis važiuos į Jugoslaviją dalyvauti 8 geriausių pasaulio didmeisterių turnyre. To turnyro laimėtojas 1960 m. susitiks su pasaulio čempionu Botviniku 24 partijų matče.

• Sausio 5 pasibaigė JAV pirmenybės, kuriose dalyvavo 12 atrinktų Amerikos meisterių, ir jas antrukart laimėjo jaunuolis Bobby Fischer, nepralošęs nė vienos partijos. Jis laimėjo 6 ir 5 baigė lygiom. Šitų 12 skaičiuje buvo 2 latviai: JAV kolegijų meisteris Ivars Kalme 19 metų ir Edmar Mednis, 23 metų.

• JAV tarpkoleginės komandų p-bės buvo Kalėdų švenčių metu Clevelande. Harvardo komandoje, kuri laimėjo antrą vietą tose p-bėse, žaidė Gediminas Šveikauskas iš Bostono. Jis laimėjo Harvardui 4 taškus iš 6 rungtynių, įveikdamas tarpe kitų Fordhamo komandos dalyvį Kęstutį Skrupskelį.

• Bostono tarpklubinių p-bių rungtynėse dalyvauja 28 komandos patys jauniausi dalyviai yra lietuviai: Algis Makaitis 13 metų ir Gediminas Kuodis 14 metų. Jie žaidžia So. Bostono lietuvių B komandoje. Šie jaunuoliai parvežė laimėjimus iš Bostono College ir Tufts universiteto.

• Kanados Chess Ratings skelbia tokią Kanados meisterių eilę: 1. D. A. Yanofsky 2468 tš., 2. Povilas Vaitonis 2408, 3. F. Anderson 2389. Ekspertų skaičiuje įvardintas Ignas Žalys su 2165 tš.

Itališka partija (Giuoco Piano). Būdingos klaidos veda prie greito mato. Pavyzdžiui:

1.e4 e5 2.Žf3 Žc6 3.Rl4 Rc5 4.d3 Že7? Klaida. Geriau Žf6. 5.Žg5! 0-0 6.Vh5! čia jau trečias puolimas į silpną tašką — f7 6...h6 7.&:f7 Ve8? (Juodi mato savo bėdą, nes paėmimas žirgo bokštu nebegelbsti). 8.Žh6 su dvigubu šachu K—h8 9.Žf7 Kg8 10.Vh8 matas. Diagramoje paskutinė padėtis.

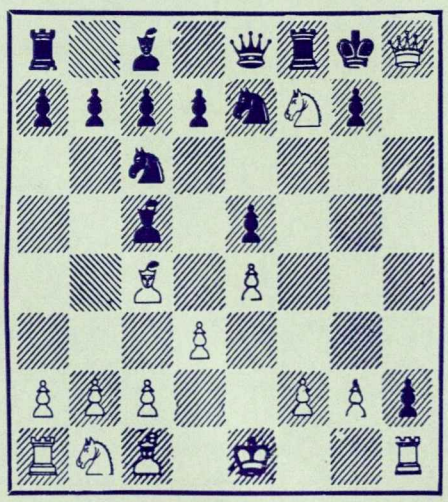

Garbės Prenumeratoriai 1959

St. Daunys, Chicago, Ill.
Kun. Alf. Sušinskas, Pittsbg., Pa.
Dr. J. Meškauskas, Chicago, Ill.
Juozas Baužys, Chicago, Ill.

---

ranką lyg šepetys. Palydėjo iki pat durų ir skubiai apsidairęs, pakštelėjo man į žandą. Mano širdin įkrito aštrus spyglys ir pikti žodžiai išsirikiavo čia pat už dantų, tarytum kareiviai pasiruošę mūšiui. Į žandą, iš tikrųjų! Aš jam teta, ar ką? Tačiau Ričardas taip galantiškai nusilenkė, net nugara brakštelėjo, taip mandagiai padėkojo už kartu praleistą vakarą, jog nepasitenkinimą nurijau tarsi karčią tabletę, o išsibarsiu kitą kartą, kai kojų taip neskaudės. Kitą kartą? Saulele šviesioji, juk jis nieko neminėjo apie kitą pasimatymą! Pamiršo, aišku. O gal nedrįso, toks berniokiškai drovus tas mano Ričardas. Bet nieko, mes dar susitiksime, manimi ne taip lengva atsikratyti.

V. Baronas, Venezuela
Kun. S. Laurinaitis, Columbus, Ohio
Kun. A. Račkauskas, Brooklyn, N.Y.
Kun. V. Cukuras, Middletown, Conn.
Kun. T. Narbutas, Brooklyn, N.Y.
Kun. E. Paukštis, Chester, Pa.
Kun. P. Kuras, Clinton, Ill.
Kun. K. Juršėnas, Chicago, Ill.
Kun. dr. J. Starkus, Bayonne, N.J.
Pr. Povilaitis, Chicago, Ill.
Vacl. Kleiza, Chicago, Ill.
Kun. dr. F.Bartkus, Cleburne, Tex.
Kun. J. Tautkus, Omaha, Nebr.
Kun. J. Pakalniškis, Brooklyn, N.Y.
Dr. V. Tumasonis, Polos Park, Ill.
Vyt. Vebeliūnas, Richm. Hill. N.Y.
Kun. B. Gauronskis, Ansonia, Conn.
Kun. M. Kemėžis, Elizabeth, NJ.
Kun. dr. M. Ražaitis, Newton, Pa.
Dr. P. Kisielius, Cicero, Ill.
Kun. V. Karalevičius, Elizabeth, N.J.
Vysk. V. Brizgys, Chicago, Ill.
Kun. J. Šupšinskas, Albany, N.Y.
Kun. J. Riauba, Custer, Mich.
Kun. M. Vembrė, Stoughton, Mass.
Kun. A. Sabas, Sudbury, Ont. Canada
Kun. J. Panavas, Muskegon, Mich.

Ateitininkai ir Ateities skaitytojai Europoje ir kituose kraštuose norį Ateitį skaityti, bet nepajėgią prenumeratos atsilyginti yra dėkingi visiems geradariams, kurie savo auka įgalino juos Ateitį gauti visus 1959 metus. Ateities į Vokietiją Vasario 16 gimnazijai, Italiją Salezičių gimnazijai, Pietų Amerikon ir kt. siunčiama daugiau, kaip 300 egz. Vienai administracijai ši našta nepakeliama. **Administracija taip pat dėkoja geradariams ir laukia dar daugiau aukų.** Ateities prenumerata užsienyje kaštuoja tik 3.00 dol. metams. Bet jeigu kam ši suma būtų perdidelė, prašome siųsti kiek kas pajėgia, mums kiekvienas doleris šiam reikalui yra brangus.

Iki šiol kitų kraštų Ateities skaitytojams prenumeratai apmokėti aukų atsiuntė:

Po 10.00 dol.: Al. Kazickienė, New Rochelle, N.Y.; Prel. Ign. Valančiūnas, Phila., Pa.; Kun. V. Karalevičius, Elizabeth, N.J.; O. Jankevičiūtė, N..YC.

Po 9.00 dol. Kun. St. Raila,Shenandoah, Pa.

Po 6.00 dol.: V.M. Šmulkštys, Evaston, Ill.

Po 5.00 dol.: Dr. O. Labanauskaitė, Brooklyn, N.Y.; Kun. Andr. Senkus, N.Y. City, NY.; A Jurkus, Montreal, Canada.

Po 3.00 dol.; Kun. T. Narbutas, Brooklyn, N.Y.; Marija Šaulienė — Pranas Narvydas; Kun. Alf. Petraitis, Schenectady, N.Y.; Vyt. Maželis Brooklyn, N.Y.; Kun. J. Grabys, Schenectady, N.Y.; N. N. Worcester, Mass.; Sim. Laniauskas, Cleveland, Ohio;Kun P. Gaida, Toronto, Ont., Canada; Dr. Alb. Šmulkštys, Riverside, N.J.; Kun. V. Katarskis, Dayton Ohio; Kun. J. Gurinskas, N.Y.City, N.Y.; Dr. Antanas Kučas, Scranton, Pa.; Dr. Vyt. Vygantas, Brooklyn, N.Y.; Kun. Em. Paukštis, Chester, Pa; Eug. Rastonienė, Kansas City, Mo.; Kun. Ant. Sabas, Sudbury, Ont., Canada; Al. Skrupskelienė, Hartford, Conn.; Kun. T. Žiūraitis, O.P., Oxford, Mich.; Dr. A. Valiuškis, Flint, Mich.; Dr. P. Jucaitis, Linden, N.J.; Pr. Pauliukonis, Worcester, Mass; O. Vaitas, M.D., Levonia, Mich.; Kun. Vyt. Memėnas.

Po 2.00 dol.: Kun. J. Kučingis, Los Angeles, Calif.

Po 1.00 dol.: A. Povilaitis, Brkl., N.Y.; Kun. P. Patlaba, Cicero, Ill.; E. Juknevičienė, Chicago, Ill;Pr. Zaranka, Detroit, Mich.; P. Kliorys, Cleveland, Ohio; M. Gylienė, Cicero, Ill.

Visiems nuoširdus ačiū.

Administracija

ALp(LKA)1786
1959, Nr.1

MARIJA,

GELBĖKI MUS

Balsas iš Sibiro

Sibiro lietuviai ranka surašė nuostabią maldaknygę, kuri pateko į JAV. Ji vadinasi

MARIJA, GELBĖKI MUS

Dabar ją atskiru leidiniu išleido A T E I T I S. Spausdino Immaculata Press, Putnam, Conn. Kaina 1.00 dol.

KNYGOS — MŪSŲ DRAUGĖS IR DOVANOS

■ **VYTAUTO AUGUSTINO**

Lietuvos vaizdų albumas

LIETUVA

$5.00

■ ŠV. PIJUS X

ateitininkų sąjūdžio įkvėpėjo gyvenimo ir veiklos bruožai

$2.00

■ **PROF. ST. ŠALKAUSKIO**

ATEITININKŲ IDEOLOGIJA

$3.00

■ **ALFOS SUŠINSKO**

JAUNYSTĖS MARŠAS

$1.00

VISAS ŠIAS KNYGAS GALIMA GAUTI ŠIUO ADRESU:

A T E I T I S
916 Willoughby Ave.
Brooklyn 21, N. Y.
Tel. GLenmore 2-2923

90.725,104